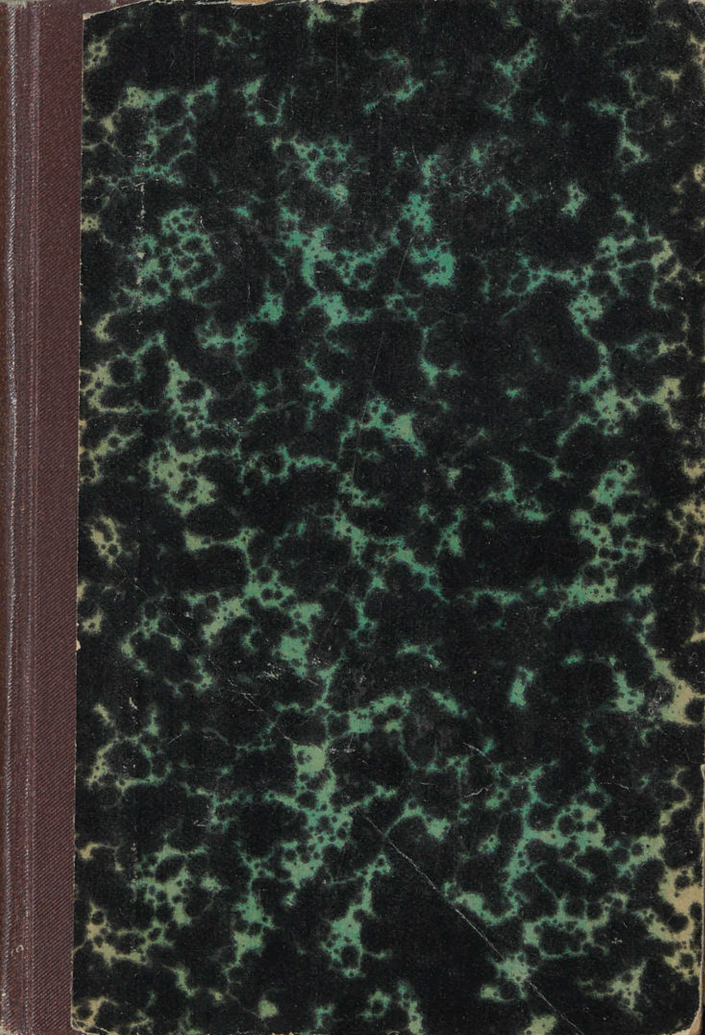

Upsala Univ. Bibliotek
Sv. avd.
Sv: liter.
Romaner.

BIBL·REG·UNIV·UPSAL·

1077-

SEXOR-ALL.

EN BERÄTTELSE

AF

Oskar Patrik Sturtzenbecher.

W. Lundequists Bokhandel.

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS N. H. THOMSON, 1834.

På K. R. Looströms Förlag.

Walborgsmessaftonen.

"Aha? för tusan! vi lära vara framme, kan jag tycka!" gäspade en förnäm man, som, nerhukad i en vrå af sin beqväma resvagn, i afton för första gången anlände till den vidtberyktade staden Upsala, och under nedrullandet för den knaggliga och långslutta Slottsbacken händelsevis kommit att bli uppväckt ur sin djupa, behagliga slummer. "För tusan!" upprepade han, gnuggade sig för tredje gången i ögonen, sträckte sig ut öfver vagnen till höger och till venster, och stötte på sin trötta, ännu blundande reskamrat; "det ser ju ut till att vara en rätt treflig småstad! — besitta och regera! är det inte lifligt som i en myrstack! eller hvad säges?

titta upp, min aldra nådigaste — !" Och kamraten (det var en grann och vacker dam,) gäspade likaledes, men så alltför sött, med den kärälskeliga purpurmunnen, kastade den hvita slöjan på sidan, och lyfte de trånande ögonlocken: "Håhå! är det så?" svarade hon; "är detta då omsider Upsala? — nå det må jag bekänna, så mycket lif och rörelse hade jag aldrig föreställt mig här! — Den ena flocken efter den andra! det der är då studenter, det kan man straxt se! — allt många vackra gossar ibland dem! — kors, — ser du — "

— "Ja, och kors! ser du, hvad söta flickor? här en grupp, åter en!" afbröt riddaren sin sköna, liksom litet svartsjuk. Men den sköna följde med de blåa ögonen en och annan af de förbivandrande, och fortsatte, för att roa sig åt den goda mannens ömtålighet och göra honom en smula förtret: "Nå, men hvilket hyggligt ansigte på den unga karlen, som fruntimmerna hade med sig! såg

du inte honom? svara!" — "Serra tri, låt mig vara! det der är något grannt uppe i fönstret, en riktig engel! det var fan till vacker unge!" — "Jag undrar, hvem den der gentila — " "Här kan man ändå få se någonting, som förtjenar mödan! gator och fönster lysa ju af idel skönheter! annorstädes gå flickorna i långa, täta slöjor, som heliga, gudsnådeliga nunnor, och man må stå och gapa åt första, andra våningen en hel dag, jo pytt får man se och ingen sjuttonårig, rosenkindad ungmö! eller om man till slut är nog lycklig, att upptäcka någon sådan, så får man hålla till godo med ett stycke öra, som är ungefärligen lika älskvärdt hos hvem som heldst, eller några mer eller mindre rika lockar, som ej äro hennes egna, och på sin höjd en osäker, bortvänd eller mot barmen nerlutad profil, ty den hulda sitter sedesam vid sitt arbete och törs aldrig kasta en blick utåt gatan, nej gudbevars derifrån! — Annorlunda är här! hvart man vänder sig,

blickar ett litet gladt ansigte oss in i ögonen.”
Så han kärleksgnabbade i sin gungande vagn, och tjuserskan vid hans sida hade derunder makat sig allt närmare honom, och smålog, när han slutade, så outsägligt hjertligt.

”Håll, stanna!” hördes i detsamma en röst; skjutsbonden ryckte tömmarne åt sig utanför ett rödfärgadt, något snedhöftadt trädhus, och en rikt klädd ung man med ädla, ehuru litet satiriska, anletsdrag, trädde fram till vagnen: ”God afton ändtligen, mitt herrskap! jag har väntat på er som ett barn efter julbocken; hur står det till nu? — sannerligen höll jag icke på att bli rädd för att ni kört armar och ben af er; — här bor nu undertecknad, och allt har varit i ordning till ert emottagande för många dagar sen!” ”Tack, tack, min goda bror Dalson!” — svarade resenären, tittade sig ytterligare omkring, under det han steg ur vagnen och hjelpte sin unga, smärta fru derur, samt bedyrade till beslut: ”Men, min hederliga vän

och frände! på min ära, om jag begriper ett enda ord af hvad du skrifver mig till om den lärda stadens ödslighet och monotoni och gud vet allt! är här inte ett virrvarr som i en bikupa, och en allmän lust och frihet, som om hela staden fått sig en tår på tand?"

"Ha! ha!" skrattade vännen Dalson; "man har narrat dig sista April, min bäste! du skall få se i morgon eller öfvermorgon, när staden blir nykter, ty, som sagdt var, i afton är hon verkligen litet på tre qvart! i stället för dessa uttänjda rader af lustiga bröder arm i arm och mössan på sned, som i afton kanske vid hvart tionde steg gjort ett uppehåll för ditt breda trespann, skall du då prisa din lyckliga stjerna, om du från den ena tullen till den andra stöter på tio personer. Tro mig! — Du skall på förmiddagen pådraga dig din guldbroderade rock, den nordstjernebeprydda, och repetera din roll, och rynka på ögonbrynen, och resa på näsan till ett högvälboret utseende, och så

begifva dig ut att stoltsera på stadens öppna platser. Och du skall förgäfves söka någon af dessa fängslande brunetter eller blondiner, som i qväll med sina förståndiga mödrar eller sina artiga kavaljerer spatsera utåt de röda trädhusraderne eller nyfiket visa i fönstren sina sköna hufvuden. Gravetetiskt skall du vandra gata upp och gata ned, och spela för tomt hus, och vända igen med bitter förargelse i ditt hjerta. "Gud bevare oss mildeligen" — gissar jag, du då utropar, — "från denna grafstad, der man ej hör något annat lefvande ljud än tornväktarens nattvaktsrop för hvar eviga timma, der de kloka måtte ligga skendöda eller gå i sömnen, och de vakna äro blinda, som den der aldrig sett hafver, eller dumma som ankbönder, ett af de tu!" Och innan morgonsolen går ned, så gungar hans nåd kanske redan härifrån i sin stoppade kalesch till mera klarsynta och mindre enfaldiga bygder. Kalla mig Per Sannare sedan!"

”Du är en lustig tok, som har ditt fria språk; det har du alltid haft!” — utlät sig hans nåd och drog på munnen. ”Nå, men gör mig nu reda för, min muntra liber studiosus, hvad här egentligen står på i qväll!”

”Det är ju den sista April, har jag sagt!” svarade Dalson; men hans vidare förklaring öfverröstades, under det han tillika med sina resande i detsamma försvann genom portgången, af en hederlig krämare, som derutanför på gatan mötte en annan välbehållen, rödlett borgersman: ”Besitta Sankt Göran! ha vi nu fått två måndagar i veckan, eller har brodren Cornelius beställt om sin själaringning, efter han lunkar hemåt från nobis innan aftonklockan pinglat uppe på Styrbiskop? i qväll är då hela verlden upp- och nervänd!”

”Menar han det, Anton Kortmålare?” smålog den andre, och trefvade efter snusdosan i bröstfickan af sin gula kitajssyrtut, som, tillknäppt med en enda knapp, föll i vida

skrynklor öfver istermagen. "Det blef ju ett sådant fördömdt väsen och en uppståndelse på gatorna, att jag måste ut från min redan beställda toddy, kan bror tänka! jag trodde min själ att elden satt i nästa knut, och så är det en gammal backstuga, som man har tuttat på en fjerdingsväg utanför staden, eller kanske en mil eller annan, när allt kommer omkring."

"Nej, det lär allt ha gått hetare till!" anmärkte den förra, under det högra tummen och pekfingret mekaniskt drogo sig emot hvarandra för den tillämnade prisen i vännens lackerade pappdosa. "Min dräng, som för ett ögonblick sedan kom hem med en gödkalfsstek tills i morgon från den der lilla täppan, bror vet jag har ute vid Waxala, berättade att, när han for förbi byn, tre lador hade brunnit ner, två stugor och några smärre uthus; och troligen skulle hela bygden farit samma väg, om inte studenterna varit derute i så god tid; ty fjerdedelen ha-

de redan skiljt sig från de öfriga innan tå-get hunnit upp till slottet, och sedan har jag sett den ena troppen efter den andra komma tillbaka utför Slottsbacken och skyn-da nedåt Waxalatullen."

"Såå? de ha brasat på så friskt! då torde det väl också nu vara slut med skådespelet."

"Gud vet hur det står till! nog syns det ännu ett starkt sken derborta på himmelen; bror kan se det här, nej hitåt! till höger om Waxala kyrka!"

"Ja, Gud nåde det arma folket!" suckade brodren Cornelius: "men" tillade han, "efter så skulle ske, så passade det likväl sakrament-ska bra, att de gjorde upp den der lustelden bland alla andra just på Walborgsmessafton! om försynen ändå ville ställa till på samma sätt nästa år, ty då får jag vid denna tiden främmande hit från Stockholm, som troligen aldrig ha sett några Walborgsmesseldar och upptågen här i Upsala, hvilket kantänka skall bli något nytt och roligt för dem; och jag

skulle önska att för deras skull det der spektaklet med tjärbrasorna kring staden blefve så lysande som möjligt!”

”Måtte himlen vara döf på det örat, din gamla lättsinniga hädare! Imedlertid, så gerna som vi stå här med armarna i kors ute i aftonkylan, kunna vi röka en pipa i fred och ro hos vår värda källarmästare; skulle ägget ligga och vänta på brors toddy, tills kära bror på det här sättet hunnit rädda en sparre derborta i byn, så blefve det deraf dessförinnan både kyckling och höns!”

”God afton, gubbar!” inföll en tredje röst bakom dem, i detsamma de vände sina steg framåt källaren. ”Ni är ute och moverar er i det vackra vädret! maken till sista April kan jag också inte påminna mig!”

”Ja, hvad skall jag då säga,” svarade Cornelius med en vigtig ton och strök sig om hakan, ”som sannerligen ej heller har belefvat en så herrlig Walborgsmessafton? och

jag kunde väl ändå godt vara far åt kära bror! du är ju bara barnet än!"

"Jag kommer uppifrån slottet," återtog det nära femtioåra barnet; "jag har hört på studenternas vårsånger; det gick klent nog i afton, ty de stodo blott och gapade åt Waxala; det tycks ha brunnit ut nu."

"Gudskelof!" ropade broder Cornelius. "Hade jag de arma bygubbarna här, som i qväll blifvit utan hus och hem, så skulle jag spendera både arrack och rom, att de till den goda jungfru Walborgs ära måtte slå sorgen bort! men att jag, en gammal orklös och giktfull gubbe, inte beger mig ut till elden, för att ösa vatten och rifva och rasera, det må vår Herre förlåta mig! — Ut desunt viris," bifogade han, när han tog i källardörren, "tamen est laudenda voluntas! säger Ovidius; jag har inte ändå glömt all min Latin, sedan jag också i min ungdom var en lärd man; men det der begriper inte ni, godt folk!"

Solen hade gått ned; dess bleknande glöd hade slocknat på tinnarna af de genombrutna domkyrkotornen; en och annan tjärtunna sågs redan brinna vid horisonten; skymningen föll tyngre öfver fälten; eldarne slöto en allt tätare krets kring staden; hvart man vände sig, uppflammade en ny, på Danmarks kullar, i Waxalabygderna, uppe på Gamla Upsalas högar, på Björns hög, på Gottsunda-klinterna. Skenet från den halft nerbrända byn flämtade allt svagare och svagare på himlahvalfvet; flockar af studenter, som varit derute, hvimlade utefter Waxala-vägen; en gammal skuta nere vid Islandet hördes, högtiden till prydnad, hvar femte minut smälla till ett skott ur en liten, försigtigt laddad nicka; rörelsen på gatorna drog sig småningom ner till torget, der den stora polskan redan började rangeras, eller upp på studentgillena, der förföriska bålar, med sina tillbringare vid sidan, doftade från de aflånga borden midt på golfvet, och de

blanka glasen paraderade i en tätt sluten linie längs efter bordskanten. De sköna, som på sin promenad blifvit öfverraskade af mörkret, påskyndade sina steg, i fruktan för de vanliga stormande uppträdena om Walborgsmessnatten, och tryckte sig fastare hvar och en vid sin följeslagares arm, darrande, hulda, när de nalkades det redan temligen bullersamma torget. De lärde, som för syns skull släpat sig några slag kring studenternas lifliga dryckessalar, men sågo snedt på glädjen eller voro för kranka att deltaga deri, smögo sig, skygga som munkar, öfver gränderna tillbaka till sina bokstäfver och pipor; och en ung Apolloson, som hunnit några glas framom de öfriga bröderna, och redan blifvit beskänkt, sågs barhufvad och i allsköns tysthet söka sig i god tid hem längs efter husen, med dessa klassiska ord på sina läppar: "Non dubito, fore plerosque."

Men utanför Waxalatullen satt vid denna stund en gammal uttröttad man och hvilade

på en sten vid vägen, med båda händerna under hakan stödda mot vandringsstafven. Det regelbundna, solbrända och utaf den slokiga hatten beskuggade ansigtet, det djupa, lidande uttrycket, den då och då uppflammande blicken, och det tunna silfverskägget framställde tillsammans ett det intressantaste gubbhufvud. En torftig och enkel men vårdad drägt, (af de något förålldrade, stämplade uniformsknapparna kunde man sluta att den gamle varit militär,) den efter utseendet föga innehållsrika renseln på ryggen, fästad vid tvenne remmar i kors öfver bröstet, den långa, skalade käppen och de dammiga skorna fulländade det pittoreska i figuren.

Bredvid gubben stod en ung flicka, med ena handen hvilande på den åldriges skuldra, och måtte för honom talat tröstens ord, ty tårar hängde i hennes ögonlock, men en stilla glädje låg utbredd öfver de hulda anletsdragen. Hon var intagande skön och

tycktes vara i sin ålders tidigaste vår. Äfven hon var ytterst tarfligt klädd, men smakfullt likväl och nästan förföriskt i enfalden. En liten gul halmhatt slöt till helt löst om de blonda lockarna, och vid sidan hängde en gitarr i ett grönt band, som gick öfver axeln.

Några steg framför dessa två, ute på vägen, hade en smärt och reslig ynglingagestalt fattat posto, liksom för att hålla vakt. Hans rock var svedd på ena skörtet, och mössan genomborrad af brännhål. Skockar af studenter, som från eldsvådan återvände till staden, ströfvade honom förbi, under sång och sorl, den ena efter den andra, in genom tullen. En och annan nyfiken trängde stundom, för att få se en skymt af den vackra flickan vid stenen, närmare in på den lugna, orörliga utposten, men emottogs antingen af denne med ett väldigt karlatag, som slungade den näsvise tvärs öfver på andra sidan af vägen, eller återhölls i sin af-

sigt af någon varnande kamrat, som dervid merändels i förbigåendet aktningsfullt helsade på mannen i den svedda mössan. ”Låt vara det der! — kom med oss! — det är magister Melerius!” hördes då och då en hviskning förmana de närgångna, under det de spridda grupperna allt fortare för den mer och mer öfverfallande natten strökо in i staden.

”Och den der hederliga skepparen förde er öfver från Pommern?” vände omsider ynglingen sig om, återupptagande det afbrutna samtalet med gubben.

”Ja,” svarade den gamle, ”som sagdt var, han kände igen mig sedan barndomen; det var en ädel man; han tog oss ombord på sitt fartyg, som just då låg på redden klart att afgå till Gefle.”

”Och derifrån har ni nu således vandrat ända hit?”

”Nej, vi lågo och sqvalpade utanför Gefleskären fyra hela dygn i mist och snöslagg,

då fingo vi på oss en stickande nordostlig orkan, som blåste bort våra lappar; der blef brådtom att vända, och så bar det af med ett litet stormsegel i toppen i flygande fläng, tills vi en vacker afton, just som vi gjorde bön ombord, stötte på utanför Gräsö-landet; kratsch! lät det, och så var det slut med den herrligheten!"

"Ni tyckes vara förföljd af olyckor, gamle man!"

"Äfventyr, vill ni säga! att sitta i en storbåt några timmar, och ösa vatten och bli döpt litet emellanåt af störtsjöarna, innan man hann fram till ett fiskeläge, der det åtminstone vankades en brasa att torka sig framför, det kallar jag icke olycka, det fårar icke pannan, eller släcker ögats eld, eller förtärer hjertat, unge vän!" Den gamle höjde härvid, såsom af en uppbrusande känsla, sin darrande stämma, men fortfor genast åter i en likgiltigare ton: "Vi framkommo i eftermiddags till den der byn, all-

deles uttröttade, och stego in i en treflig koja, den första som låg till hands; Klara spelade litet och sjöng en visa för det goda folket, och man gaf oss både aftonvard och nattläger; det var ett ungt och efter utseendet förmöget hjonalag; blott några timmar är det sedan dess, och nu vandra de på bar backe, — det är dock hårdt; men att jag och min dotter midt i vår trygga slummer, nära att bli inbrända, väcktes upp vid lågornas sorl och brakandet omkring oss, för att ryckas ut undan de störtande bjelkarna af en behjertad och ädelmodig yngling, ty ni tyckes mig vara båda delarna, kan väl det synas er som en olycka? — Ni begriper icke olyckan, min vän, och skulle icke nämna dess namn! ni har icke sett henne i synen, eller känt er famnas af hennes kalla armar till en brottning på seger eller död, och derföre borde ni knäppa händerna mot det tindrande stjernehvalfvet deroppe och tacka den allsvåldige på edra knän!"

Och ynglingen höjde sin blick uppåt himmelen och qväfde en halfdragen suck.

Men den ljuslockiga flickan slog sin arm kring gubbens hals och inföll i en skämtande ton, för att afleda hans uppblossande sinnesstämning: "Du må visst med skäl kalla mig din lilla spåkäring, fader, ty jag omtalade ju i går, hur jag under natten drömt så tydligt och utförligt om branden i Pilgerau, fast jag annars icke minnes den vidare, än som en osäker dröm; var icke detta ett förebud, likasom när jag drömde om skogen, som halkade hel och hållen af det kala berget, kommer du ihåg det, fader? det var två dagar förrän vår kapten tappade sin peruk i hafvet!"

Den gamle hörde icke ett ord af tärnans oskyldiga och välmenande joller, utan satt några ögonblick försänkt i sin förra stilla och slutna svårmodighet. "Jag har väl ej så långt qvar till målet för min pilgrimsfärd;" fortsatte han omsider, "men jag kän-

ner att mina krafter med hvarje dag förtyna, jag är ej mer densamme som under mitt jägarlif i unga dagar, jag är trött, utlefvad, sjuk, denna skröpliga lekamen pockar på hvila; det vore dock tungt, om jag, så nära gränsestenen för min långväga vandring, målet för mina heligaste, sista önskningar, skulle plötsligt finna mig vid slutet af den stora vandringen, som kallas lifvet! — men, ske Herrans vilja! — den gamla klagan skall icke mera stjäla sig in i mitt hjerta; man bör vara man, så länge ännu lif spelar i hans ådror! — hjelp mig upp, goda Klara! vi måste vandra vidare; någonstädes torde väl en bättre menniska framdeles som hittills gifva oss ett bröd till spis och en vrå till hvila, som du också tröstar mig, kära dotter!"

Ynglingen förekom den sköna Klara, lyfte gubben upp från stenen, bjöd honom sin arm till stöd och anträdde så jemte flickan ånyo färden steg för steg framåt tullen. Dessa tre voro nu den enda efterlemnade grupp

på vägen, ty studenternas sista eftertropp hade längesedan hunnit in till staden. Månan gick upp öfver Waxala-skogen. I dess matta sken på den gråa landsvägen kröpo framför de vandrande deras långsträckta, bleka och obestämda skuggor. Det slog sig en kylig dagg ur luften; och så mycket den hederliga gråhårsmannens krafter tycktes tillåta, ökade derföre hans ledare allt småningom den tröga gången. "Det blir kallt till natten," sade han: "och den fuktiga qvälldimman är inte helsosam för en gammal man, det är derför bäst att skynda; tak öfver hufvudet skall ni icke sakna i natt och i morgon eller så länge ni behöfver till att hvila ut — "

"Himlen välsigne er, unge man!" hviskade gubben, andtruten af den brådskande vandringen.

" — Så vida ni icke, hvilket jag ej heller förmodar, i er belägenhet försmår en fattig students tarfliga kammare, — "

"Tack, tack, min vän! — "

" — ty sjelf får jag alltid under tiden qvarter hos någon kamrat, — och så framt ni inte hyser något misstroende till — "

"Yngling, yngling!" afbröt honom den gamle häftigt, tog ett steg tillbaka och tvärstadnade; "hvarför nämnde du misstroendet? hvarför skulle du med detta ordet väcka mig upp ur den lugna förtröstan, hvari jag så lycklig slumrat en stund? Jag borde icke tro någon menniska mera, och jag gör det ändå så gerna, ty min själ har varit skapad för vänskap och tillgifvenhet; jag borde hata verlden, och jag kan det icke; jag borde längesen qväft i sin linda dessa känslor af förbindelse och förtroende till dig, yngling, hvilka redan vuxit opp i mitt bröst, ty välgerningen är ofta ett slumpens barn, och jag har erfarit att hon kan gömma snarorna rätt väl under munkkappan; men det är så tungt att mörda hvarje känsla som försonar en med mensklighetеn, att vara jemnt på

sin vakt mot hvarje ädel, öppenhjertig passion; jag har blifvit trött dervid. — Nu måste jag likväl se dig i ögonen, ty falskheten är den första som säger: "icke kan du väl tro mig om något ondt, min vän!" — vänd dig mot månan, yngling, att jag må läsa i dina anletsdrag! — Säg, hvarför skulle jag misstro dig? — hvad skulle du kunna göra mig för ondt? menar du, — för min dotters skull, derför att hon har rosor på kinderna och oskuldens intagande blick?"

"Följ mig, gamle far!" svarade ynglingen med lugnt och värdigt alfvar; "så sannt jag heter Melerius, icke ett finger skall mot din vilja röra vid dig eller din dotter Klara, så länge ni är inom min tröskel!"

"Ni är en besynnerlig menniska!" sade gubben; "ni ser så kall ut sjelf, men värmer andra som en vulkan; det ligger något på djupet af er själ!"

"Punctum!" tillade Melerius, och teg också härefter.

Äfven den gamle följde vid hans sida tyst och sluten i djupa tankar, och lät sig liksom omedvetet ledas, sedan de kommit inom tullen, kors och tvärs de aflägsnaste gränderna, ty beledsagaren sökte, så mycket möjligt var, att undvika de stormande folkmassorna, som redan tycktes vara på temligen god väg med sina bachanalier. Den stora polskan var nu i full gång på torget, och en oafbruten massa af skrålande dissonanser utgick derifrån till stadens yttersta ändar. Efter några ögonblicks vandring öppnade Melerius en rankig och gnisslande inkörsport för sina båda gäster; en smal och slingrig trädtrappa förde upp till den lilla enögda kammaren der han bodde; utom tältsängen och bokhyllan utgjordes möbleringen af ett dammigt bord, tvenne omaka stolar, en rödmålad pinnsoffa med stråmadrass, och en spottlåda af träd. I fönstret stodo tre pipor med lerskallar, jemte en half kardus och vattenbuteljen; men på bordet låg en

tra-

tragedi af Shakespeare uppslagen öfver fadren Homeros.

”Här skall gamle far hvila sig!” sade den gästfrie ynglingen och satte fram den bästa stolen af de två, en gammalmodig, högkarmad, med grönt halfsammet öfverdragen; ”och Klara knäpper nog några ackorder på gitarren, medan jag slår eld och stökar litet i ordning.”

Serenaden.

Den tråkiga, tvinsjuka gumman Vintern hade tidigt lagt sitt pick och pack tillsammans, och vandrat all verldenes väg. Och der var mycken lust och gamman på hennes döda mull. Luftens vingade härar, som af hennes isiga anda blifvit bortskrämda, vände nu tillbaka, allt hvad de hunno, till skogarna och dalarna. Blommornas stora familj, som hon hållit fängslad i tufvorna, räckte sina hufvuden skyggt och försigtigt ut efterhand i det varma dagsljuset. Svärmar af gråfjedrade tranor sprungo redan om morgnarna kring Waxala-fälten, hälsande den rosiga dagen på sitt oangenäma, må vara välmenta, tungomål; men i middags-

glansen klingade de första lärkornas glada melodier öfver de mörkgröna åkrarna. Kalflekorna lyfte redan här och der ur träsken sina guldkronor, pulsatillorna tittade ur sina ludna fräs kring backarna vid Eklundshof, och på Kungsängen ströfvade redan stadens barn omkring, för att binda kransar af de första damspelsblommorna. Och skalderna suto hemma på sina vindsrum, med lyran i hand och pennan bakom örat, djupsinniga att åse, inspirerade; de sjöngo om den nykomna våren, den hulda flickan från södern, sköna, honungssöta visor; de sade henne de vackraste saker; — och de uppspelta bröderna hade också till hennes ära i natt på sina Walborgsmessgillen, efter gammal grundlig nordmannased, tömt till sista droppen de rymliga bålarna, redan innan brandvaktens hesa stämma modulerade ute i hörnen: "Hör väktarens rop! Klockan är ett slagen!" Dryckeskämparne slumrade nu hvar och en på sitt håll så roligt efter buller och

bång; ljusen voro utsläckta öfverallt på källrarna, och öfver staden hvilade åter det vanliga graflugnet.

Tyst! var det icke någon som spelade i den stilla natten? hvem är det som sjunger så sent?

Det var en beskedlig student, som nyss kryssat sig hem från den nattliga banketen, men endast för att hemta sin gamla nerdammade fiol, den han nu höll på att stämma, under det han åter smög sig ut genom sin port och öfver gatan fram under hörnhuset snedt emot. "Den fördömda qvinten, som skall falla beständigt!" mumlade han dervid för sig sjelf; "han har fallandesot i kroppen, den uslingen! nå det skall han också få sota för! — g, d, a, e! nej, litet högre! a, ciss, e! ännu högre!" Och den ypperliga strängen var redan stämd tre toner för högt. "C, d, e! — vid Filikromen — och allt hvad kromatiskt heter! det är falskt! jag har väl då aldrig belefvat något så omed-

görligt repslagaregods! — St! aldrig så litet till!" Pang! small qvinten af. "Nå Gud nåde den Ruffini och hans aldra Romerskaste strängar! — han spinner dem af spindelnät, tror jag! den bedragaren!" Med vemodsfull uppsyn undersökte han skadan och mätte den återstående stumpen, om den icke skulle räcka till en ny omgång; nej ty värr! "Här gäller det till att visa hvad man går för! hvem hänger läpp för ingenting? liksom en virtuos inte skulle kunna spela utan någon sträng, — någon — qvint! — friskt mod, "I gossar blå!" och bra skall det gå!" Och han gjorde härvid en mycket fri löpning på altsträngen ända ner till stallet.

Med fiolen tryckt intill sidan under högra armen liksom en gitarr, fattade han nu stånd, så godt han kunde, utanför ett enstaka litet fönster uppe på gafveln af byggningen. "O, du hulda sköna!" suckade han och lyfte sina trånande blickar opp mot fönstret. "Om du kände detta hjerta hur är-

ligt det menar och hur det brinner, du skulle visst bönhöra mig! — Deruppe tvärs öfver gatan har jag herbergerat i mitt ena rum en god vän och hans lilla nygifta fru; de ha längesen dragit täcket öfver hufvudet, kan jag tänka; nånå, så länge smekmånaden varar, skall det väl vara väl, men sedan blir det vinter, en kall, kall December hela lifvet, för ser du det var den isiga beräkningen som lade deras händer i sina och gaf dem sin välsignelse, och den är ett ord i vädret; också tror jag deras kärlek redan hunnit ett godt stycke in i Oktober; är då detta den sanna lyckan? skälm den som missunnar dem så litet! jag höll på att förkyla mig vid den, och derför gick jag ifrån dem upp till bröderna på Walborgsmesskalaset för att värma mig en smula; der har jag sutit och rökt min pipa och druckit brorskålar; nå! inte är det roligt! visst är det väl roligt, men det är inte saligt! jaja, som man tar ordet, du förstår! det är ingenting saliggö-

rande, elysiskt för hjertat! — det är bara palliativer, det är bara lappri! — men kärlek, kärlek! jag bryr mig inte om någonting i verlden utom kärleken; guld och skatter — lumpet skrammelkram! ära, höghet — en utspökad tomhet, en auktoriserad flärd! — nej, kärlek, kärlek! — hulda flicka! Laura, eller Ida, eller Emilia, eller — hvad du heter — — "

Han knäppte några slag på den tresträngade qvasi-gitarren, och ernade just vid dess ackompanjemang höja sin stämma till en ljuflig serenad, då i detsamma en melodisk ehuru något osäker röst bakom honom ovillkorligen påkallade hans uppmärksamhet. "Huru? — blixt och dunder! hvad är det för en skrikhals?" vände han sig förtretad om, så olyckligt störd i denna hänryckningens sälla stund, och varseblef till sin förvåning i hörnet snedt öfver gatan under sina egna fönster en ung man, hvars ansigte, så mycket han kunde skönja det, föreföll honom

alldeles obekant, men som tycktes vara stadd i samma slags ärende som han sjelf, ty ynglingen hade sina ögon oaflåtligt och stadigt, som om han skolat sigta på prick i kolmörker, fästade på ett visst fönster i våningen och släpade sina toner så smäktande och alltförljufligt, ehuru för öfrigt han hvarken hade någon gitarr eller tresträngig fiol till sitt biträde. "Gastar och troll!" återtog för sig sjelf den afbrutna älskaren, som genom detta mellanspel förlorat alla sina konsepter; "hvad månde du väl egentligen vara mig för en gynnare? — måntro den unga herrn eger någon hemlig afsigt att drifva spe med mig? jag tål inga parodier! skall jag gå fram och knäppa honom på näsan? — eller kanske det är någon rival? hejsan, som har tagit miste om hus och qvarter! min själ! ett lustbart äfventyr! ha ha! den stackars token! hör på, hvad han sjunger och drillar, åh! så vackert! tyst, hvad kan han ha till att säga? "Sköna!" och "Hulda!" ja, det hör

jag nog! tyst!" Han smög sig några steg närmare fram på gatan och lyssnade:

"Under nattens blåa stjerna
ensam sjunger trubaduren;
ingen fogel mer hörs qvittra
uti parkens dunkla lind.
Tirlirli! så jag drillar vigt
lärkorna likt!
Under nattens blåa stjerna
brinner, sjunger trubaduren.

"Hå? jag känner signaturen!" inföll tyst den muntra lyssnaren; men sångaren fortfor med hes stämma:

"Öppna fönstret, hulda tärna!
låt i tysta jungfruburen
silfverklangen af min sittra
sväfva upp med qvällens vind!
Pling, plong, pling! ur en sträng ej sprang
skönare klang!
Hör mitt spel, du sköna tärna
I den höga jungfruburen!"

"Ack, den narren!" storskrattade i sitt hörn älskaren med den tresträngiga fiolen; "den der vill tala om sin sittra, om silfverklang och pling, plong, pling, och står med

händerna tomma som när han kom hit till verlden, och kanske inte mera förstår att gripa en ton nu, än han kunde då! hä, hä! det är minsann en rätt putslustig garçon! Hör på!" ropade han och tog ännu några steg framåt, "hör på, min gunstige herre der borta! kan jag intet få höra litet mer af er sittras ljufliga silfverklang? åhjo! aldrig så litet! du spelar, det må jag bekänna, som en — knäfvel, hedersbror!"

"Hvad är du för någon?" vände den andra sig om, helt bestört, i sitt hörn.

"Jag är student! men hvem är du?"

"Jag är student!"

"Du spelar så för bålt vackert, min bror, ehuru jag sannerligen inte är mogen att upptäcka hvad du egentligen spelar på!"

" — Du har ett för bålt vackert instrument under armen, min bror, ehuru jag sannerligen inte mägtar upptäcka hvad du egentligen spelar derpå, — eller om du ens — "

"Du tycks vara stadd i den lilla guden Amors tjenst, du har ett hjerta för mycket, som du vill blifva af med?"

"Du är en narr! jag ömkar dig!"

" — Är den sköna hård? hon vill inte öppna för dig? du väntar väl på en liten repstege, för att komma upp genom fönstret; porten är stängd; det är tråkigt som hin, jag medger det, att stå så här i kalla natten och sjunga af hjertats grund för en rödfärgad timmervägg; — vore inte så obehagligt att ha sin lilla egna smyg- och ginväg för sådana här äfventyr, en liten theologisk väg, du förstår! — "

"Du är en usling! men jag förlåter dig!" gaf sångaren till svar och vände sin man ryggen.

"Stanna, stanna!" ropade denne sednare, skyndade sig efter den buttra kamraten och fattade hans hand. "Jag är ingen usling, och det är första gången någon har sagt mig det! du måtte vara en bra karl, och derför

vill jag icke stå skrifven hos dig med detta testimonium, du måste stryka ut det! äfven jag har heder och ära i bröstet, men efter ytan skall man icke dömma skämtet."

Och kamraten, hvars sinne, såväl som den andres tjusadt af drufvans trollkraft, verkligen i afton minst tycktes vara stämdt för någon misanthropi, svarade med rörelse och skakade den hand som hade fattat hans: "Du har rätt! — låt derför detta vara glömdt! det var ett förhastadt ord, som vi ej mera vilja tänka på; du är en hedersman, och jag är en hedersman, och två hedersmän skola icke vara ovänner."

"Nej, vänner skola vi vara så fast som detta handslag! — och såsom mitt första vänskapsprof vill jag ärligt upplysa dig att du tagit höger för venster och gått alldeles rasande, ty den sköna flickan, hvilken du velat uppvakta med din vackra visa, — för det behöfver jag ju inte kallas — fast ej ett

ord mer derom! — den der flickan, du, är, om jag gissar rätt, ingen annan, än den lilla sötungen, för hvars skull du ser mig här med instrumentet under armen, och till hvars ära jag sjelf just ernade stämma upp en serenad, då du med din sång kom imellan; — det är illa det; men då hon efter all anledning icke är kär i mig, hon har aldrig sagt mig ett halft ord, jag har inte sett henne mer än två knappa gånger, — och möjligtvis är det i dig, så skola vi, ehuru den lilla trollsländan verkligen gjort mig litet tokig, likväl icke nu se på hvarandra som arga tuppar, utan uppgöra den der saken i förtroende oss emellan, om utslaget också skulle kosta mig mer än en suck; tycker du inte så med, bror? — imedlertid, hon bor inte häruppe, det är det säkra, utan just der i hörnet snedt öfver, der du ser det ensamma fönstret på gafveln."

"Hvad! hur vet du — — — det bor ingen flicka deroppe — "

”Jo, jo! det är just der hon bor! ser du, jag mötte henne ju när jag gick upp på konviviumet, tillika med hennes gamle far och en student, som, fick jag sen höra, hade räddat dem ur eldsvådan ute i byn; jag kände straxt igen henne, sedan för några dagar sen jag gjorde hennes bekantskap på Trollmyra, fyra, fem mil härifrån, dit jag hade företagit mig en liten lustresa; der spelade den sirenen och sjöng som en engel uppe i herrgården, och då måtte jag också blifvit kär, som jag nu är; de hade tagit qvarter der på aftonen och skulle åter fortsätta vandringen vid solens uppgång; jag bröt en dag sednare upp än de, och blef således icke litet förvånad, då jag nu först får se dem anlända hit; men gubben är skröplig och svag; ja, jag mötte dem nu, som sagdt var, och vände naturligtvis om efter dem på ett litet afstånd, för att bli klok på hvart de ville ta vägen; och just der i huset ledde studenten in gubben och den vackra flickan; hen-

ne såg jag sedan uppe i det der fönstret efter några minuter, då de fått ljus tändt; så att det är så säkert som amen i kyrkan."

"Såå? du har sett henne förut? — men — "

"Kom nu, vi skola ge verlden ett exempel af två rivaler som sjunga en serenad tillsammans i förtrolig duo utanför den skönas fönster; förr kunde man väl trott att katten utan att klösas skulle leka "klappa vantar" med hunden!"

"Min kära vän, jag måste skratta åt din hjertliga lustighet! — men om det nu inte vore den der flickan, utan en helt annan som jag — "

"Inte? visst är det densamma! åhjo, jag ser det på dig! men du hade tagit litet miste på husnummern i mörkret."

"Nej, broder, det är ej densamma!"

"Hvem skulle det då vara? du vill kanske narra mig! Säg mig, hvarföre vill du bedraga mig? kan du icke vara uppriktig mot mig, som jag är emot dig? — om jag nu också

skulle älska henne så som du gör det, så kan hon dock på sin höjd blott älska en af oss, — och då man förlorar så mycket annat här i verlden, skulle jag väl också lära mig att bära denna förlust, — så mycket lättare, om jag tappat spelet till en vän. Men att smickra mig med ett hopp som redan är dömdt till döden, det är inte ärligt, det är — "

"Nej, nej! jag är inte din rival; min flicka bor just här; du ser förundrad på mig! men du kan vara öfvertygad att jag talar lika uppriktigt som du; hon är god som dygden, skön som en ros; men hon är rik, och jag är fattig, hon är uppfödd i öfverflöd och glädje, jag är fostrad i armod och lidande; hur skulle hon kunna älska mig? Tio, hundra briljanterade ädlingar ligga för henne på sina knän! — och om också hon kunde — nej, nej, det är ej värdt att tänka derpå! derför — tyst, tyst med det, min vän! hennes bror kunde få veta det, och hennes förnäma slägt! och då blefve hon

kanske i samma stund ryckt härifrån, att icke mitt forskande öga med en blick måtte ohelga hennes boning. Derför tig! — — Ser du, just i den der kammaren bodde hon för ett år sen under några dagars vistelse här hos sin bror; — och i aftse såg jag åter der en skymt af ett ungt fruntimmer, och jag hörde att resande anländt dit på qvällen; det är hon! det är Amalia! — och när jag nu åter gick här förbi — "

"Min vän! du yrar, du — "

" — så tyckte jag mig så lycklig, jag glömde hela verlden med dess strider och beräkningar och dumheter, jag njöt ett ögonblick af min anings svärmande poesi — "

"Sansa dig, lugna dig! du är olycklig; men jag delar godt och ondt med dig! jag ville blott kunna trösta dig! — känner du mig icke, säg? vet du icke att jag är Henrik Dalson, din Amalias bror?"

" — Du? — du, hennes bror? ja, jag påminner mig! har jag förrådt mig sjelf? —

nå, välan! mitt hjerta ligger öppet, — det är utan fläck! — du ser mig här blottad! hvad mer? stöt mig ifrån dig! trampa mig i stoftet derför att jag vågade så högt! — min själ sträfvar ändå allt högre, och på andra sidan grafven finnes ingen som förtrampar!"

"Har du förlorat all tro på någon dygd och något högre sinne äfven bland lyckans barn? du gör mig nu för andra gången orätt." sade Dalson, som imedlertid af sin rörelse blifvit fullkomligen väckt ur den dufna Bacchiska dvalan. "Det är som vi varit bekanta i många år, och vi veta ej ens hvarandras namn; hur heter du, ärlige stallbroder?"

"Åh! — jag heter Melerius; det kan vara detsamma, hvad man har för namn; lyckan eller olyckan känner nog ändå sin man igen! — Och du är verkligen Henrik Dalson?"

"Ja, broder!"

"Och du vänder mig icke ryggen, du hånskrattar icke åt mig? — nej! — du fattar min hand ändå, du säger "du" till mig, fast du är Henrik Dalson, och jag är fiskarsonen Melerius! — ja, jag har dömt förhastadt; hur kunde också Amalias bror vara som de andra narrarna? — förlåt mig, att jag missförstod dig! hör du det! lofva mig det!"

"Låt oss inte vidare — "

"Men säg då, det är din syster, det är Amalia, som är åter här?"

"Min syster! — nej, gode Melerius! det är en min kusin med sin man; — du har således inte hört något, någonting mycket olyckligt? Amalia är för trenne månader sedan — "

"Gud, det är sannt! — hur har jag yrat! jag har varit förvirrad! — Herre min gud! det är ju sannt! — för de många tårar jag helgat hennes minne, är det mig ändå så svårt att fullkomligt göra det tydligt för mig; — narraktigt, sorgligt narraktigt, broder!

— hon är död! Amalia, Amalia!" och en het tår dallrade utför hans kind.

"Frid med hennes minne!"

"Kom Henrik, låt oss gå vidare! jag måte slå bort det der!" sade Melerius, och tycktes liksom vakna upp ur en dröm; "fast du bor ju här — "

"Jag följer dig heldre, du behöfver mig."

"Solen går snart upp;" talade Melerius i en lugnare ton, under det han med Dalson långsamt vandrade framåt gatan, "det ser ut att bli en vacker morgon; om du har lust, så styra vi vår kosa åt Parken eller Eklundshof, det är visst redan alldeles grönt derute på backarna; sinnet blir lättare i den friska landtluften, och jag längtar riktigt att få höra någon annan fogelsång, än kajornas eviga skrän härinne i staden. — Dessutom är jag i natt så godt som husvill, ty den gamla vandringsmannen och hans — ack nej! jag tror jag går i sömnen; dessa sista sju, åtta timmar ha för mig varit så rika på tilldragelser, att

jag verkligen icke minnes någonting, utan allt är som ett brokigt hvimmel — — "

"Tala ut! — den gamla vandringsmannen? — Melerius, ja det är riktigt, det var det namnet, de sade mig! det var du, som följde med gubben och den vackra gitarrspelerskan, jag känner nu igen dig, det var du, som hade frälst dem ur elden, det är hos dig de bo! — svara! — det är ju deruppe, som jag sade!"

"Ja, den hederliga gråhårsmannen var alldeles uttröttad af den långa vandringen; och jag kom nu icke annat ihåg, än att han och hans dotter Klara ännu hvilade i godan ro uppe i min torftiga kammare — "

"Nå, skulle de inte göra det? hvad?"

"Nej, gubben var en orolig själ; sedan han fått hvila sig en stund och njutit någon förfriskning, — och det behöfde han verkligen, ty jag misströstade nästan i början att han ens skulle orka följa mig hem, — kom det i blinken en sådan brådska på honom;

jag gjorde förgäfves mina föreställningar; det hulda barnet, som han annars tycktes mig afguda, förenade sig likaledes fåfängt med mig. "Tiden är kort, och målet går mig icke halfvägs till mötes!" svarade han. Hvad var att göra? den envisa gubben tog sin dotter under armen och stultade ner för trapporna. Jag följde dem genom staden utom Stockholmstullen, och derpå gick jag upp till kamraterna för att dricka ett glas, och det kunde jag ärligt ha gjort skäl för."

"Men hvad tog han då för väg? hvart ernar han sig?"

"Det kan jag icke svara dig på, ty man blef icke särdeles klok på den gamla gubben, och ej heller var jag mycket enträgen; den ädla sorgen gömmer sina hemligheter som en skatt, de äro icke populära! — Han tycktes mig ha genomgått svåra öden; de sista tretio åren har han varit i Tyskland, troligen af olyckor drifven från hemmet, ty han hatar sitt fosterland, efter hvad jag kun-

de finna af allt hans tal, och han måtte endast tvungen af någon helig pligt eller oemotståndlig dragning hafva vändt sina steg till Sverge igen."

"Ja, anade jag icke satans arga list, att de skulle stjäla sig sin väg? och när jag stämde fiolen till min serenad, sprang ju den fördömda qvinten, och då var det som om någon, kan du tänka, hviskat mig i örat, så qvickt förstås! — "Fick du krikon, Zachris?" — Nå, men fick du inte veta hvad han heter, den gamle fjesken till gubbe?"

"Han kallade sig för Sorgensson — "

"Ah! hvem, tusan böflar, heter Sorgensson? — du drifver gyckel med mig, är jag rädd för! — ser jag då så enfaldig ut i fysionomien? —"

"Namnet är godt, om det också icke är det rätta, och något annat har han ej bekännt för mig; gubben vill vara okänd, det är mycket möjligt!"

"Ja, min själ och gud, någon också lär taga reda på honom efter det namnet! — Men det vore väl tre små svedda —, om jag icke ändå skulle spana upp honom, — så vida han annars inte är en trollkarl och kan ikläda sig olika hamnar, som man förstod sig på i fordna dagar, så att han varder till påseendes som en örn eller en falk eller en orm, eller är kry nog ännu, när han vill, att krypa under jorden, som en mullvad!"

"Säkerligen är han icke mästare uti någondera af dessa konster; men om du också skulle ertappa honom, torde han likväl icke kunna återhållas med godo, och — "

"Så skulle han då få sin vilja fram och vandra vidare; det måtte väl icke bära af till verldens ända; men flickan skall jag återse! — det låg i hennes blick någonting, som man icke glömmer, denna oförklarliga ympati, som tyckes mena: "Hafva icke

vi varit bekanta från barndomen? är icke du min? är icke jag din?" — Jag måste återse henne!"

"Stackars, lyckliga bror! så är nu också du kär!"

Sexor-all.

Aftonsolen lyste in i det gröna förmaket på brukspatron Adlers herregård, det sköna Fagerstavik. Foglarna qvittrade uti trädgården, och en frisk vällukt flägtade in genom det öppna fönstret från syrenhäckarna der nedanför. Ute på den lugna Mälarfjärden halkade de lätta sumparna och ökstockarna fram med raska årtag, och här och der en större båt med slappa segel. Närmare landet midt utanför gården syntes en med ved lastad skuta ligga för ankar. Från den mörka granskogen bakom byggnaderna hördes ett jägarhorn på afstånd och då och då ett bösseskott; men från klockstapeln på Fagersta-

vik pinglade redan arbetsklockan folket tillsamman till qvällsvard. —

Men i det gröna förmaket satt patronen sjelf med en gammal major von Rollo vid brädspelet. Med ena armbogen stödd mot bordskanten, tycktes han vara alldeles fördjupad i åskådande; de lifliga, bruna ögonen följde oaflåtligt tärningarnes slingringar, och under tiden strök han sig alltjemt oroligt med fingrarna i det glesa, grånade håret.

"Hokus, pokus!" mumlade han nu under en vigtig taskspelareuppsyn, skakade i handen de skramlande tärningarna och lät dem så rulla längsefter hela bottnen i det tomrödjade bordet. "En etta! — vänta nu! — nej! sinka-ess! fan besitta, tror jag icke det är förtrolladt! nå, kasta du!"

"Jag skall blåsa på tärningarna, så lyckas det kanske bättre!" sade majoren.

"Nå, hvad blef det?"

"Troja-dus!"

"Låt se nu! quartaner! fan regera!"

"Sinka-fyra!"

"Sexor-all! jag tror hin håle — "

"Ess! maken till? — jo pytt! Tress-ess!"

"Dusen-par!"

"Det lär ej finnas några essor-all, det har jag ju sagt hela dagen! Trojor-all, det kan man nog få!"

"Du får bli qvar här öfver morgondagen också, vi ha egentligen god tid!"

"Åh ja visst! men detta kan i längden utledsna en ärlig karl; skulle vi inte åtminstone byta om? Sexor-all ha vi ändå sett i dag, vi utsätta det kastet i stället! Ettor få vi vänta på tills domedag!"

"Nej, ha vi hållit uti med detsamma så länge, så må vi också härda ut!" svarade patronen.

"Nå, qvart-tre!"

"Sexor-mång!"

"Ja ser du det, min bror! hade vi nu bytit om, så hade lasten varit din!" utropade majoren. "Dus-ett!"

”Sex-sinka!”

”Ser du hvad sexor? Sex-fyra!”

”Sex-dus!”

”Nånå!” mumlade majoren mellan tänderna.

”Nå, må göra! vi sätta ut sexor-all!”

”Som du sjelf vill!”

”Nu kommer väl essor-all i första kastet, sen vi icke behöfva det;” sade patronen; ”men, sagdt och gjordt! det är då nu ändradt så, att den som först får sexor-all, han vinner och ingen annan.”

”Så är det!” nickade majoren. ”Jag skall kasta.”

”Dunder, blixt och hagel!” dunkade brukspatronen med knytnäfven i bordet, så att det sved i knogarna. ”Der ha vi ju nu de fördömda essorna! — nej jag sade ju det, det är en galenskap till att så der byta om! en hel dag ha vi nu på det här sättet mördat för ro skull; vinsten hade nu annars varit din.”

”Jaja!” svarade majoren misslynt, ”du kan ha rätt! — men jag får sjelf plikta för det! — vill bror kasta?” drog han på målet.

”Ess-par igen!”

”Dus-ess!”

”Qvart-all! hvar äro nu alla dina sexor?”

”Kommer väl! kommer väl!”

”Jag tror vi ha någon tredje man i osynlig måtto, som också vill vara med i potten, och — ”

”Ser du, här på sidan ligga de båda två! — nu måste man blåsa på tärningarna igen!”

”Ja, det var det jag ville säga; vi ha någon osynlig medspelare som räknar sina kast på sidorna af tärningen, när vi räkna dem på öfra botten; det är kanske hin håle sjelf, och då farväl du ljufva hopp! ty nog känner man hvad han har för en bondtur.”

”Hvem vet hvar haren har sin gång?”

”Nånå, fan skall väl ha vinsten då!”

”Sexor-all? — Trojor var det!” ropade majoren.

"Ess-par! himmel och jord!" stampade brukspatronen otålig i golfvet.

Och tärningarna ramlade utan uppehåll fram och åter i spelbordet. De båda gubbarna stirrade med betänklig uppsyn ner på skådebanan för ödets underliga lek; de blåste sig andtrutna på de punkterade elfenbensbitarna, de läste öfver dem de förbindligaste besvärjelseformler. De sågo icke upp från brädet på långa stunden.

Men ute stod undertiden en tölpig bondfigur med armarna i kors i förstuguqvisten och observerade troget ömsom den mångtungade ladugårdsflöjeln, ömsom vimpeln på den utanför herregården ankrade skutan. "Serra död! blåser det icke upp!" talade han för sig sjelf, lyfte litet på hatten och ref sig i håret. "Det blir en frisk nordostlig kultje; — pina död! det skulle kila af till Göstasund! — om jag begriper hvarföre inte patronen låter mig segla! men herrarna ha sitt för sig; och hvad förstår jag?"

”Hvad, står du ännu här Olle?” klappade honom husets gamla trotjenare Staffan på axeln. ”Gå du ner i drängstugan och få dig en god klunk öl och något till aftonvard, ty segling lär det i alla fall icke bli af på denna sidan midnatt!”

”Ja, men” svarade Olle i släpande ton, ”ser han på, fader Staffan, att det blåser upp, som jag spådde, för gamla märken stå! — och nu menar jag som så, att — att medan det friskar på, så borde man sätta seglen till och låta det basa; se här på flöjeln! det drar sig på nordlig allt mer, och det är raka strecket fram till Göstasunds brygga.”

”Jaja! det är godt och väl det!” invände Staffan. ”Men om det också blåste nordanvind för sista gången i sommar, så får du i alla fall ge dig till tåls, Olle, och vänta tills patronen lemnar dig besked; — du sitter imedlertid inte i gräset, junker! säger gamla herrn.”

”Men hör på!” närmade sig Olle förtroligt den gamla tjenaren; ”jag undrar hvad det kan vara för vigtiga saker, som patronerna afgöra derinne; de ha inte varit utom dörren på hela dagen; och säg mig, hvad rörer då allt det der mig, hvad de räkna och skriblera, som jag väl kan tro de hålla på med? — är det inte underligt att jag så här skall uppehållas midt på resan?”

”Du är dum, Olle skeppare! — det gäller din last, kan du inte begripa det? — men som sagdt är, gå du ner! jag måste in här!”

”Såå? — Aha! är det på det viset?” återhöll honom Olle. ”Kanske majoren ernar köpa den? hur? hm?”

”Jag kunde väl berätta dig hela saken, om jag icke skulle in och ha besked för morgondagen; ser du, du vet att majoren och vår husbonde äro grannar på Grundön, der du har lastat in veden; deras skogar ligga alldeles bredvid hvarandra, så att den enas tallar stå och lugga den andras. När

den förskräckliga stormen rasade i vintras, som tog bort taket på stallbyggningen dernere, hade det varit ett gräsligt ravage der i Grundö-skogarna, — ja du var ju på ön då hos patronens torpare der, det är ju din tillkommande svärfar det, du måtte väl ha hört talas om hur orkanen huserade! — de gröfsta granar och tallar rycktes opp med rötterna och blåste bort sonika som gamla viskor. Det är det der vindfället, som patronen låtit hugga och famna opp under våren, för att frakta fram till hans tegelbränneri vid Gustafssund, der det allt behöfs. Och nog räcker det till last åt din skuta ett par resor till. Men nu kommer majoren med efterräkningar; och jag var riktigt rädd att majoren och patronen skulle, så goda vänner de annars alltid varit, bli fiender i går aftse, då jag hörde hela historien, under det jag ansade och vattnade de sköna blomkrukorna, som gamla herren har sin sal full af. Majoren påstår och säger, att det

är utaf hans träd som veden är huggen och att lasten således är hans; ty han gjorde det mycket klart för patronen, att vinden legat från hans skog och in på grannens, och att de träd på hans mark, som stodo närmast råstängseln, blifvit af stormen inkastade på våran husbondes egor; grofva stubbar, säger han, och gropar efter träd, som med rötterna blifvit upprifna, det ser man nog längsefter hela gärdesgården, men söker man något tecken efter sjelfva spirorna, så får man lång näsa. En enda tall, sade han, som blifvit knäckt på midten, står ännu qvar och nickar in till patronens skog; och om den inte i bockningen stött pannan mot ett annat träd, så skulle den spiran också fallit öfver stängseln och på näsan in i gamle herrens hage, påstår majoren, ty så har det gått med alla de andra, vill han bedyra; — ja, han svor på det."

"Jaja, Jeppe Grön vet det väl bäst sjelf, han!" anmärkte den förvånade Olle; "det är

majorens skogvaktare; känner far honom? det är en klipsker en! — men inte tror jag det.”

”Majoren var envis, och jag tänkte, min själ, han ville ställa till krångel på tinget för den der strunten, men husbonden vår slog saken på raljersidan, ty han menade tro på att det var en bagatell till att gräla om. ”Tyst, tyst, min bror!” sade han på slutet; ”du är ju en riktig toker! skola vi störa grannsämjan för några famnar ved? kom hit! dina bevis ger jag en god dag, men ödet skall få afgöra hvem som har rätt!” Och så måtte jag ställa fram brädspelet. ”Tag tärningarna!” sade patronen, ”och kasta! heldre rafflar jag bort hela tutten, än att ligga och grumsa i tingsstugorna!”

”Säå, de skulle raffla?” gapade Olle.

”Majoren tog tärningarna, som det tycktes, något flat. ”Eller kanske bror vill ha de der brasorna till skänks, så håll till godo! ettdera!” åtrade sig patronen i detsam-

ma. Men då kastade majoren tärningarna i bordet, så att det skrällde, ty det skämdes han för, kan man tänka, att ta emot en sådan nådegåfva, han som är herre till fyratio mantal; men se vår patron, han slår hufvudet på spiken, han. — Jag förstår mig inte på det der spelet, men fan så krångligt och besynnerligt måtte det vara och fordra mycken lärdom, ty der suto de och skramlade i spelbordet först och främst ända till midnatten, — och under hela tiden måste alltid någon gå vid stranden och speja, som om man skulle ha haft nys om Ryssen, och hålla båten i beredskap, för att, kan du begripa, preja an dig, om du skulle komma med skutan, som du också gjorde åtminstone en dag för tidigt, det ser du nu; du kunde godt ha varit på Grundön qvar ännu och pysslat om kärestan din! — ja, och i dag hafva de knappt haft tid att stärka krafterna med ett ärligt glas vin, som väl ändå är mera värdt än alla prickar på tär-

ningarna, — och ännu tycks det på intet sätt lida mot slutet. Men i spel är vår patron en öfversittare, det har jag kunnat märka, och han blir också den som vinner, det spår jag, för klokheten rår! heter det.”

”Måtte det! men hör, haf då icke så brådtom, fader Staffan!”

”Jag kommer straxt igen, och då få vi språkas vidare; gå du imedlertid, som jag säger, ner i stugan! vill du stå här och vänta tills du får besked, så kunde du väl hinna att svälta ihjäl tre resor å rad!”

Fader Staffan lemnade honom med dessa ord, stultade trappan uppföre, och öppnade dubbeldörrarna till den stora gästabudssalen. Olle stod qvar med en fråga på tungan och gapade efter gubben.

”Sexor-all!” skallade på en gång två röster ur förmaket, i detsamma Staffan trädde in i våningen.

”Såå? ändteligen sent omsider!” hördes derefter brukspatronens stämma.

”Jojo!” svarade majorens.

Staffan smög sig tyst på mattorna fram till förmakströskeln, af fruktan att störa de båda gubbarna i deras vigtiga spekulationer. ”Herr patron!” hviskade han in genom den öppna dörren; ”skulle jag få tala några ord?”

Brukspatronen hörde honom icke. Han satt ännu med båda armbogarna mot bordet och vände tyst på tärningarna med en min, som rätt mycket bråddes på flatheten, ehuru den skulle bära namn efter likgiltigheten.

Majoren hade stigit upp och stod vid kakelugnen och rensade sin pipa. Han såg ganska förnöjd ut.

”Jo, du är mig en ljus gosse!” smålog brukspatronen. ”Det här borde du ändå inte ha vunnit, efter du kommer hit på slikt sätt och ställer till gräl och är oregerlig! — fan vet hur du drillar dina tärningar!”

”Ödet leker underliga!” svarade majoren, smällde med några luftstötar i pipskaftet för

att pröfva om det var klart, och strök sina knäfvelbårar.

”Nådig herr patron! — ” bockade sig åter Staffan på tröskeln.

”Hvad?” tittade brukspatronen upp. ”Jaså, gamle Staffan? — nå, hur står det nu med saker och ting? är skeppar Olle — ja, det var sannt, han kom i morgse! — är han qvar här ännu? naturligtvis!”

”Ja, nådig patron!”

”Nå, han kan då nu med det första sätta segel till igen! han är väl klar, kan jag tro.”

”När som heldst, nådig — ”

”Men ser du, det blir nu att styrà en helt annan kurs för munsjör Olle, och fan vet om han ens hittar; det skall bära af på andra sidan Rådön fram till Askmyra bruk, som denna lyckans gunstling, majoren, som du ser här, rår om jemte många andra stora, präktiga egendomar.”

”Det torde vara bäst att jag sjelf får tala med den hederlige skepparen!” inföll majoren.

"Kalla upp honom!"

Och Staffan mätte redan golfvet med stormsteg.

"Jaja, frakten skall du åtminstone dyrt få betala, min gubbe lilla!" tillade patronen och klappade von Rollo på axeln.

"Är inte det nog att bli rådlös för?"

Hur skön är sommarmorgonen kring Mälarens blåa fjärdar!

Det är icke Italiens rika natur, som vaknar ur nattens vällustiga dvala endast för att brinna med förökad låga; det är icke dessa söderns lundar som skjuta upp ur volkanernas drifhus, dessa balsamiska lundar med sina gyldne frukter, sina tusenfärgade blomstertufvor, der sommaren smyckar sina löftjell på kullarna med rankornas yppiga purpurklasar, och näktergalar sjunga i rosenhäckarna och silfverkällan spelar sin söfvande musik dertill.

Det är icke söderns spegelsjöar, der i lätta, sidentältade gondoler liljehvita donnor och

sirliga kavaljerer promenera mellan de poppelprasslande holmarna, för att vid sittrans klang glömma bort en onödig timma, eller utgjuta sin gränslösa kärlek, eller låta sorgen flägta sin kos i den svalkande sjöluften.

Det är icke söderns evigt lekande och yra dithyramber!

— Men den nordiska sommarens stilla elegi, äfven den är skön. Solen går upp, det blir ljusare i öster; ser du på det lätta strömolnet, som flyger fram öfver horisonten, hur kanten glimmar upp under förbifarten! redan skjuter en stråle fram genom skogstoppen; de hvita skorstenarna i byn uppe på kullen färgas allt mera rosenröda. En åra plaskar; — det är en båt, som sätter ut från näset derborta. Äfven der under det skuggiga skogslandet hör du årslag! och längre fram mellan öarna ses en segelslup, som med knapp vind kryssar sig upp, och ute på fjärden en lastad fiskarbåt, som ännu på förmiddagen tänker hinna fram till Stockholm. Snart

hvimlar hela sjön af farkoster. På stränderna qvittra de glada foglarna i barrskogen eller i de hvitstammiga björkdungarna lågt vid vattenytan, deri de afmåla sig. Och dagen står ljus på himlahvalfvet. Det är en stund då man ej kan längta till gondolernas sjöar! men ack — ingen klang af mandoliner, ingen sång, ingen hänryckning! dock hör du jägarvisan?

"Öfver hed och berg fort jägare god
med laddad bössa och lustigt mod!
ur öster går dagen fram innan kort,
och torkar de glittrande daggperlor bort.
Kring fjäll och mo,
halloh, halloh!

Under ås och tak bo sorger alltnog,
men icke i sjungande, dunkel skog!
när skytten fattar sitt laddade rör,
hans sinne blir fritt och han sjunger derför,
kring fjäll och mo,
halloh, halloh!

Och mitt jägarhorns romantiska sång,
hon fröjdar mitt hjerta dagen lång;
och echo svarar fördubbladt och gällt,
när glad jag sjunger kring hed och fält,
kring fjäll och mo,
halloh, halloh!"

Det var tvenne grönrockar, som, åtföljda af sitt flåsande koppel, på en strandväg trängde sig fram genom de täta videbuskarna, hvilka, så godt som uppvuxna ur vattnet, nära tillstängde den smala gångstigen med sina löfviga ruskor.

”Du beger dig nu således oåterkalleligen ifrån mig, Melerius! — men jag hoppas, endast på några dagar!” sade den ena skytten efter en stunds tystnad till sin kamrat.

”Ja, jag måste det; du hörde ju sjelf hvad den unga fiskarsonen från Grundö berättade mig i går aftse; jag anar det värsta; om den goda gumman vore gången till sina fäder innan jag kommer fram, skulle det bittert gräma mig, ty den qvinnan har varit ernad åt något bättre än kojan, och ingen moder har mera älskat sitt barn, än hon har älskat mig, sin styfson. — Göran ligger också visst redan och väntar på mig nere vid bryggan.”

”Jag blir då nu alldeles ensam igen! — att också den gamle gubben Rollo inte kun-

de vara hemma! jag hade just här väntat mig någon förströelse, ty majoren, skall du tro, är en ganska rask och treflig jägare, fast han har sina år på nacken; jag vet mig mera än en gång ha haft rätt roliga jagtdagar här på Askmyra. Men har gubben nu rest till Grundön, för att bese sina skogar, så lär han väl med detsamma inte underlåta att smälla efter hararna, så länge det finns ett skott qvar i kruthornet! det må hin vänta tills han då kommer åter! — Men jag har gudskelof andra bekanta häromkring hvart jag kommer; och vildt finns det öfverallt på öarna; jagten är imedlertid det enda som kan skingra min dysterhet. Jag vill låta min slup få styra sig sjelf, när jag nu hinner ett litet stycke fram på fjärden; ödet skall helt och hållet få afgöra hvar jag först må landa."

"Då torde det väl bära utaf till Sjövik!" smålog Melerius.

"Om en osynlig ande, som kännt mina innersta tankar, sutit vid styret och vrickat

så småningom, så skulle väl det kunnat hända ännu för några månader sedan, — men nu icke.”

”Nånå, du förstår skämt, broder Dalson!”

”Om tre, fyra dagar väntar jag dig bestämdt åter, och då får du efter löfte inte mera skiljas ifrån mig på sommaren. — ”

”Jag träffar dig då hemma på Frejalund.”

”Nej, för tusan heller! hem ernar jag mig icke åtminstone på några månader; du måste söka mig här på öarna; du får hålla skall efter mig, det kan icke ske på annat sätt! du får ta länsmännerna till hjelp — ”

”Du är då en gyckelmakare hur tungt annars ditt sinne än må vara! ett sådant humör borde verkligen aktas — ”

” — Ja, som en kuriositet i en glaskupa, att icke denna atmosfer, så uppfylld af sorgliga suckar, måtte smitta det!”

”Så får jag väl då knacka på i gårdarna!”

”Åhja du tar allt reda på mig! — men, ser du, hemma kan jag omöjligen trifvas; skulle jag

gå der ensam, föräldra- och syskonlös och grubblande, i de långa våningarna fram och åter och drömma hjernan i olag på mig? — nej tack, min vän! — hemma kan jag icke vara. — Der går folket och pekar på min nyrappade slottslika herrebyggning, och skådar med förvåning de rika egorna och det herrliga läget, och den ena utropar med den andra: ”Herre Gud, den som ändå egde endast hundradelen af allt hvad lyckan skänkt den unga herr Dalson! här måtte man dock lefva ett gudalif! — vill man ej med sådana skatter vara lycklig och nöjd, så vete vår herre hvad man vidare önskar!” — De dumma menniskorna! de tänka icke längre än efter näsan!”

”Nihil est ab omni parte beatum!” nickade Melerius.

”Så är det! — underligt nog! här går jag och trånar bort för en fattig liten gitarrspelerska, som jag troligen aldrig mer får se, eftersom jag icke genast fick rätt på den

sköna flyktingen! — det hade jag i sanning aldrig kunnat ana. Att man icke kan taga passionen fast och stänga in den i en kammare, så att den ej vidare måtte vara till förargelse! — det förefaller mig ibland verkligen rätt komiskt att såder älska i vädret, att dyrka drömbilden ännu, sedan verkligheten icke mera är i mitt våld! — men då klagar en röst för mitt öra, tycker jag: "Hvarför hånar du den renaste, mest himmelska känsla i lifvet? hvarför stöter du ditt skönaste minne ifrån dig?" — Saken är i sitt hjerta något tragisk."

"Tiden, som läker allt, skall äfven läka dig och mig." sade Melerius.

Under detta samtal hade de båda jägrarna imedlertid framkommit till en utskjutande udde, der några båtar lågo fästade vid en gammal förfallen bro. En ung gosse stod uti en af dem och lagade sitt segel i ordning. "God morgon, magister!" ropade han med mössan i hand, när han märkte de an-

kommande. "Skall det nu bli resa af till Grundö? jag är färdig på ögonblicket."

"Jo! jag reser med dig." svarade Melerius. "Men menar du att vi skola kunna nyttja segel i dag, Göran? det friskar ju upp stick i stäf."

"Åh, har ingen nöd! vi skola nog kryssa oss fram ett stycke, och raskt skall det gå."

"Det är goda löften!" sade Melerius och hoppade ner i den knapphändiga båten.

Men Dalson kastade galerseglet loss på sin grönmålade slup, lade bössan och väskan under tofterna, hvisslade hundarna ner till sig och sköt på samma gång som fiskargossen sin farkost ut från den vassbevuxna stranden. De båda seglarna styrde nu åt motsatta håll. Slupen hann snart upp i vinden och ilade bort med fulla segel, fiskarbåten med sin lilla fyrkantiga duk började ganska makligt sitt första slag.

"Välkommen åter!" ropade Dalson i detsamma hans slup försvann bakom ett näs ur sigte för kryssaren.

"Lycka till!" svarade Melerius, tutande genom handen.

Göran visade snart att hans goda löften icke alldeles voro skryt. Med en gammal sjömans säkerhet passade han upp, och gjorde det ena slaget vackrare än det andra mellan landen; och hur än han girigt knappade in vinden, strök imedlertid den lätta båten fram med temligen rask fart. Det ena landskapet, det ena herresätet, efter det andra lemnades efterhand jemte både stora och små seglare långt bakom dem. Vinden blåste ytterligare upp mot middagen. Gossen brassade och skotade med glädtigt mod och lät derunder höra alla sina enkla visor utan uppehåll; men magistern satt och funderade med handen emot kinden.

"Se hit, magister!" ropade Göran slutligen, "hvad kan det vara som lyser der längst borta i sundet?"

"Jag ser, jag ser!" svarade Melerius, och såg sig omkring på alla kanter. "Gud vet

hvad det egentligen är, min gosse! det är något tegeltak, som syns genom skogen. — ”

”Aha, nu ser jag, det är inte annat än ett rödt segel, som solen skiner på!”

”Det är också möjligt.”

Melerius började åter sina funderingar och gossen helt obekymrad sin sång.

Imedlertid kom det röda seglet, bukigt af en förlig vind, allt närmare och närmare. Det var ett stort, bredt skrof med högrest mast, svårt lastadt, djupgående ända till relingen. Af vattnets skummiga sjudning framför stäfven kunde man på afstånd sluta att det gick ganska friskt.

”Se hit, magister!” ropade Göran ånyo. ”Om inte jag blifvit förhexad i synen, så känner jag väl den der stolta seglaren!”

”Jaså? — kan du känna igen den på så långt håll?” tittade magistern upp med en liknöjd uppsyn.

”Jag ser på segeln och den långa brokiga vimpeln.”

”Du har i sanning skarpa ögon, min gosse!”

”Om det är den jag menar, så känner magistern honom lika väl som jag.”

”Hvem menar du då?”

”Ja, jag är icke alldeles säker,” tvekade Göran, ”men vi skola i rappet kryssa oss in på lifvet på den storbusen, för att titta litet bättre efter.”

Sagdt och gjordt. Den raska fiskargossen, som redan börjat ett nytt slag, styrde rakt in i backen af motsatta stranden, för att vinna hvad han kunde, lade så i en blink rodret i lä, i detsamma magistern svängde om det fladdrande seglet, och sköt nu upp i sundet, der ”storbusen” kom honom tillmötes.

”Hvad? är det inte skeppar Olle?” frågade magistern efter en stunds betraktande.

”Jojo men, är det så, kära magister! men hur detta hänger ihop, vet Gud!” svarade Göran, ”han hade tagit in last på Grundö, och skulle gå derifrån dagen efter mig. Han

skulle segla till Göstasund, sade han, och nu träffa vi honom här i detta farvatten!”

”Så? han kommer från Grundö? — jag måste då tala några ord med honom, min gosse.”

”Det låter sig göra; vi nappa straxt tag i näbben på honom.”

”Passa på, Göran! skola vi inte falla litet? vi komma alldeles för högt; den fan kilar oss förbi, innan vi veta ordet af.”

”Har ingen fara, kära magister! se dit! aj, aj! det är stillt under landet, han kom i lä; det backar i alla hans segel!”

”Hinna vi fram nu, innan han kommer i vinden igen?”

”Måtte väl det, kära magister! — se der är ju Olle sjelf i sin röda mössa! ser magistern honom inte? Han står bak vid styret.”

”Jo, jag känner igen honom.”

”God dag, skeppar Olle!” ropade Göran, då de båda seglarna nu voro blott några alnar ifrån hvarandra.

"Se god middag, Göran! träffas vi nu igen så snart!" svarade skepparens röst i en ängslig ton.

"Ja, hur kommer Olle in på denna stråken? det skulle ju bära af till Göstasund!"

"Jo så går det till!" genmälte Olle ännu ängsligare: "det är en lång historia det; jag vonde både skuta och last vore så långt borta som pepparen växer!"

"Hur står till?" inföll Melerius.

"Nå, Gud förlåte mig, är det icke magistern!" utbrast skepparen, och de mulna anletsdragen klarnade flygtigt upp. "Tackar ödmjukeligen för god efterfrågan; jo, gudskelof för helsan, — men — "

"Du ser mig så bekymrad ut!" fortfor Melerius: "har du gjort hafveri?"

"Nej, men jag vet icke mitt armaste råd — " ref Olle sig bakom örat, och höll nästan på att gråta.

"Nå, hvad är då å färde? — men säg först! du kommer från Grundö; hur är det med min styfmor?"

"Åh, gumman är skral, men nu har doktaren sagt att hon nog lefver upp igen, — det vore för kärt det! — de ha varit inne hos honom i staden och fått burkar och droppar, som stinka värre än hin."

"Så, läkaren menar det? — jag fruktade verkligen, att hon redan var död; Göran här, som varit i ärende på Askmyra, träffade mig der af en händelse i går aftse, och gaf mig den obehagliga underrättelsen om min mors sjukdom; när han for från Grundö, hade hon varit mycket krank."

"Ja visst!" suckade skepparen: "det såg mörkt ut, men med Guds hjelp — "

"Tack, tack för den trösten! — men hvad är det nu som våller dig, kära Olle? du ser ju så tafatt och nedslagen ut som en hönstjuf när han fastnat i räfsaxen."

"Ack, jag har råkat för olyckligt ut! — Om magistern, som är en lärd och förståndig herre, ändå kunde gifva mig ett godt råd!"

"Så kan saken vara, Olle, att man icke kommer i land med den, om man också är lärd som sjelfva er pastor och prost; men låt då höra!"

Göran hade under detta tagit törn och i förstäfven af båten gjort fast den fånglina som skepparen kastat ut. Skutan drejade nu bi så länge.

"Egentligen är jag sjelf skulden till det här," började Olle: "ty om jag gått till segels några timmar förut från Grundö, så hade allt varit godt och bra. Men se jag ville inte fara förrän jag ännu en gång träffat Marjo, magisterns syster, som rest till staden för att tala med doktaren, och hvar timma och stund väntades tillbaka. Jag satt derför och glammade med magisterns kära far imedlertid, och till slut kom Marjo också hem. Men liksom det inte varit sjukt nog hemma ändå, hade hon med sig i båten en gammal gubbe, kraslig och trött, och hans dotter, som, i förbigående sagdt, är en tusan till unge att vara vacker och spela på luta eller hvad det he-

ter. Och derifrån kom hela det förbannade upptåget! — fast det är synd att skjuta skulden på Marjo för det; Gud löne henne för hennes fromma hjertelag! hon är så öm och vill så gerna hjelpa. Nå, det der lösa herrskapet hade hon under vägen råkat i en by, ock tyckt det var synd om dem, derför att gubben var gammal och svag och flickan så vacker men olycklig, sade hon; och då hon hörde att den gamle ännu hade långt till att vandra, och ernade sig fram åt Stockholm, erbjöd hon dem, det var så vigt det! att på min skuta få resa öfver till Göstasund, der de åtminstone vore halfvägs. Inte kunde jag nu neka när Marjo bad mig, det hade varit en dålig fästman det, herr magister! och derför kan jag också inte svärja öfver hela tillställningen med godt samvete. — »

"Hör du, det der "magister" kan du låta bli, efter som vi i alla fall snart skola bli svågrar! Kalla mig Gösta, som när vi voro lekkamrater!"

”Gudbevars!” lyfte skepparen på sin röda filtmössa. ”Det går inte an! — mycken ära, som magistern — ! Hvar var jag nu? ja, gubben och hans dotter skulle nu resa med mig; de hvilade sig en stund och välfägnades hos tillkommande svärfars, och efter Marjo ville så, så lät jag dem derpå hjertans gerna krypa ned i kajutan.”

”Nå? hvar har du lemnat dem? — hvad hände sen?” frågade Melerius häftigt.

”Jo, det hände som så, att jag snart förstod att jag tagit vatten öfver hufvudet. För se! det här var om aftonen, och om morgonen derpå hade vi redan hunnit till fjärden, som går upp till Fagerstavik. Det blåste inte så dåligt, och jag kunde, min lata slyngel, ha brassat an litet bättre, så hade jag godt strukit förbi Fagerstavik och innan natten hunnit Göstasund utan alla förhinder, och således sluppit hela det här äfventyret. Men se nu, när jag var midt utanför patronens egendom, märker jag en båt komma ut

till mig, och eftersom skutan inte lopp dess värre, så hann den också snart upp oss. Här blef till att baka andra bullar! — jag undrade, så jag kunde undra mig tokig, hvad jag hade gjort för illa som nu blef uppkallad så der plötsligt till patronen; men det var att lyda, falla af, draga in sina segel och lägga sig för ankar utanför Fagerstaviksstranden."

"Nu läre vi då få höra hvad sjelfva sjukan är!"

"Nej, det der blef ingenting värre utaf än att jag fick hela dagen sitta i drängstugan vid stånkan och smörja mig. Först sent på qvällen blef jag uppkallad till patronen, som sade mig att lasten numera hörde majoren till, han som rår om Askmyra, och att jag skulle styra dit."

"Och dina passagerare, hvad blef det nu af dem?"

"Passagerarna ja! — jo jag ville sätta dem i land der med ens, eftersom jag numera inte kom åt Göstasund. "Hvart skall du nu

då segla?” frågade gubben med mycket bekymrad ton. Jag ville verkligen bli af med dem, ty jag anade hur det skulle slutas. ”Långt bort till ett bruk som heter Askmyra!” svarade jag. ”Hvartåt kan det ligga, min vän?” frågade han igen. Jag visade honom så der ungefärligen vägen och väderstrecket. Men såg man den onde? gubben var inte så dum han, och måtte ha varit här i farvattnen förr än denna gången; han kände till ställen och egendomar nästan så bra som jag. ”Skall du den vägen?” sade han: ”det är så mycket bättre det för mig!” ”Hvad?” sade jag, ”ni skall ju till Stockholm, och då bär min kurs ju alldeles ur vägen för er!” Men nu var fan riktigt lös. ”Nej,” suckade den gamle förarglige — ”

”Säg inte så, käre Olle! du känner inte gubben; det var en olycklig, du borde haft medlidande med honom.”

Skepparen såg något bestört på magistern, och fortfor: ”Nej!” suckade den gamle gub-

ben: "jag skall inte till Stockholm, utan blott i grannskapet deraf, till Svartsjölandet. Ifrån Göstasund skulle jag, efter hvad jag kan tycka, ty jag känner inte den egendomen, ha haft tre, fyra hela mil qvar öfver fjärdarna till Svartsjölandet, men om du, käre vän, nu ville sätta oss i land vid Barsta eller deromkring under förbifarten, så är det blott halfannan mil eller så vid lag tvärs öfver landtudden, så har jag straxt Svartsjölandet på andra sidan sjön." Nå han bad och flickan bad, och som magistern säger, gubben var olycklig; skulle jag inte ha medlidande med dem? "har jag tagit fan i båten, så skall jag väl också föra honom i land!" tänkte jag. Och så satte jag då med Guds hjelp till seglen igen."

"Nå, jag önskar höra slutet! ännu har ju inte händt någonting så förskräckligt!"

"Tycker magistern då att inte det heller är förskräckligt, att ha om bord en gam-

mal främmande sjukling som hvar timma och stund håller på att kola af? ty om morgonen derpå, hade gubbens krankhet så tilltagit, att han knappast förmådde säga ett enda ord utan endast låg och suckade. "Hvad i herrans namn, skall detta taga för lag?" menade jag för mig sjelf. "Får jag nu lik om bord, så Gud vare mig nådelig." När vi kommo utanför Barsta, påminde jag flickan hur det var, att hit hade jag lofvat föra hennes far, och hvad jag mer kunde säga, om svårigheten för mig att längre dragas med dem; men då började det vackra barnet storgråta; gubben hörde ej ett ord af hvad jag talade, utan låg som i en dvala. "För jag nu upp den gamle på stranden och lemnar honom der på bar backe, ty herrgården ligger en half mil upp i skogen, så har jag ju kanske också med detsamma så godt som tagit lifvet af honom;" tänkte jag. Hvad skulle jag göra? — är inte det nog att bli rådlös för? jag tycker man kunde gråta

åt det, och det har jag verkligen haft lust till mer än en gång.”

”Stackars Olle! nå, du har dem således qvar om bord ännu?”

”Ja, gudnås så visst!” jemrade skepparen sig. ”Inte kunde jag lemna dem vid Barstå; jag får väl taga dem med mig till Askmyra, men hvem vill kännas vid dem der? — och om gubben nu dör innan jag hinner fram, ty han ligger säkert redan i själtåget, hur — i Jesu namn, skall det då gå med mig? — om jag ändå hade någon psalmbok om bord! — kära magister, gif mig ett godt råd! jag får gråa hår innan jag kommer hem igen.”

”Var vid godt mod, Olle! — gubben ligger således nere i kajutan?” sade Melerius.

”Ja, ja, käre herre och högtärade frände, att jag så må säga! han är dernere, och dottern sitter vid hans hufvudgärd.”

”Se då icke så förfärligt ängslig ut! det der är ju en sak, som lätt kan ställas till

rätta! — har du någon repstege, eller hur skall man komma upp på skutan?"

"Gud förlåte mig! vill magistern sjelf se honom? det ges, hm! — det ges, ve mig, ingen annan utväg än att klättra upp på de utliggande vedtrafvarna! — hade jag kunnat ana ett sådant främmande — "

"Hur ser den der flickan ut, du?" frågade magistern, under det han något obeqvämt voltigerade upp på däcket: "hur är hon klädd? hon bär ju en gitarr fästad i ett band öfver skuldran?"

Skepparens anlete klarnade synbarligen, och han smålog i sin bedröfvelse. "Inte vet jag hvad det heter, jag som är en olärd man, men i ett grönt band har hon det hängande öfver axeln, alldeles som magistern säger. — Herre Gud, skulle magistern kanske känna dem?"

Och han skyndade framför Melerius ned i kajutan. Den sjuka gubben låg på ett hårdt bolster på en bänk, blek och matt. Flic-

kan satt bredvid honom med tårar i ögonen.

"God dag, Klara!" sade Melerius då han inträdde i det låga rummet: "hur är det med din far?"

"Gud, ni kommer alltid som en engel i olyckan!" utropade den goda tärnan, öfverraskad af att se ynglingen här, och en glädjens rodnad öfverfor hennes kinder: "här står mycket illa till!"

"Jag ser det! är du mycket svag, gamle far?" närmade sig Melerius den sjuke.

Gubben såg upp och tryckte hans hand.

"Det här duger icke!" vände ynglingen sig till skepparen, som med långsträckt anlete och sammanknäppta händer stod och betraktade scenen. "Den gamle måste härifrån, här skulle han ju dö af vanskötsel om icke af något annat. — Men hur skall man få honom ned i Görans snipa? det blir det värsta."

"Vill magistern föra honom härifrån?" utbrast Olle, utom sig af glädje. "Hvad? att få ned honom? gudbevars! det är det lättaste i verlden! — jag bär honom i famnen som ett litet barn, om det endast är magisterns allvar!"

Melerius lyfte gubben upp från hans bädd. Understödd på ömse sidor af ynglingen och den raske Olle, som i sin lifstid aldrig varit så förekommande, hade den gamla mannen nog styrka qvar ännu att steg för steg släpa sig ut ur kajutan. Olle hoppade nu ner i båten för att på sina starka armar mottaga den tunga bördan, som Melerius med mycken varsamhet sänkte utför relingen. Göran bredde ut sin tjocka vadmalsrock på bottnen bak i akter, och gubben måste så länge hålla till godo med detta läger. Den sköna Klara svingade sig lätt som en svala ned från fartyget, och skeppar Olle höll i sin glädjeyra på att ramla i sjön när han åter skulle upp på skutan.

”Gud välsigne magistern tusenfaldt!” utropade han och skakade ynglingens händer mellan sina. ”Gud välsigne magistern mångtusenfaldt!” ropade han ännu, sedan sist Melerius äfven sprungit ned i snipan och Göran lossat fånglinan.

”Du undrar väl, min gosse!” sade magistern och klappade Göran på axeln, under det denne åter utvecklade sitt lilla segel, ”hvad det är för främmande som du fått ombord, men båten sjunker icke, och om vi också skulle göra en liten krok för att bringa våra passagerare i säker hamn, så betyder det ju ingenting för en skicklig kryssare; på en timma taga vi vår skada igen.”

”Det vore strunt annars, kära magister!” skrattade den raska fiskargossen. ”Hvart styra vi nu som bäst?”

”Samma kurs så länge! men der i sundet vika vi utaf; akta du på ditt segel, så styr jag! jag känner den här vägen bättre än du.

Vi vilja göra en liten tur till Frejalund på Svartsjölandet, om du vet hvar det är!"

"Får väl se, om inte annat!"

Ännu en gång hördes från den bortseglande skutan ett svagt rop: "Heder och tack, käraste herr magister!"

Minnet.

Melerius hade nyss inträdt i den låga kojan. Utanför på trappan satt den gamla fiskaren Thomas helt obekymrad och likgiltig i solskenet och lagade sitt nät. Men hans hustru Gertrud pysslade inne vid spisen och höll redan på att blåsa upp eld, för att dervid till middagen koka en färsk gädda åt sitt kärkomna främmande. Den vackra Marjo stod bredvid sin styfmor och spjelade stickor till brasan.

”Känner du igen mig, sen jag var här sist?” frågade magistern, som slagit sig ner på en kista, och sträckte ut sin famn för att fånga till sig sin lilla halfsyster Karin, en blyg,

rödblommig flicka. ”Känner du igen bror Gösta?”

”Det är, min själ, en fråga till göra!” svarade i tärnans ställe den gamla fadern med butter ton utanför dörren. ”Sedan du var här sidst, kunde väl hvem som heldst glömt bort dig tio gånger.”

”Min tid är dyrbar, kära far, och upptagen af så trägna sysselsättningar — ”

”Ja, att sitta och bläddra i gamla böcker och skrifter, det kostar inte på armar och händer det; och hvad är du karl för då? — det tackar jag aldrig vår kyrkherde för, att han tog och satte dig i skola, det har jag sagt hundra gånger. Här får jag nu sitta ensam och arbeta i mitt anletes svett, och det hade väl ändå varit roligt att på gamla dar ha en son, som kunde hjelpa mig att laga ett nät eller lägga en ryssja. Men se det var för simpelt det der! — ”

Melerius var längesedan van vid detta emottagande af sin far, och låtsade derför

intet derom, utan svarade mycket lugnt: ”Min bästa far, det är ju icke värdt att tala om hvad i alla fall icke står att ändra. — ”

”Ja det tror jag!” snäste gubben. ”Nå, du är väl nu en högtförnäm man?”

”Nej visst icke, min far!”

”Du är väl snart bisp, kan jag tänka!”

”Det torde dröja något.”

”Såå? — nå, men prest är du väl åtminstone!”

”Nej, min far, inte förrän nästa år.”

”Hm! jag tror man på den der lärda vägen skär så lagom guld med täljknifvar!”

”Jag är för ung ännu; det rår icke jag för.”

”Ja, det är bra till skylla på. Du kunde nu ha varit en dugtig fiskare, och med guds hjelp förtjenat ditt bröd med ditt arbete, om du lydt min vilja; hvad har du nu? — det der kallar jag fattigdom och högfärd.”

”Jag ligger ju icke min far till last, och — ”

”Det skall vara så rart det der att heta magister, kan jag tänka!” mumlade gubben för sig sjelf. ”Hör, herr magister Malerius, eller hvad du kallar dig, eller kanske nu det namnet också är för dåligt — ”

”Här i hemmet heter jag Gustaf.”

”Hör på, du måtte ändå ha tid att jaga, kan jag tycka af din drägt, eller hör också det till lärdomen och dina trägna sysselsättningar, som du talar så vidt och bredt om?”

”När man sitter stilla hela vintern, kan man behöfva att röra på sig litet om sommaren; jagten är för mig helsosam, och som jag för närvarande vistas hos en stor jägare, en student som heter Dalson, — ”

”Såå? jag känner honom; det är patron Adlers systerson, han rår om Frejalund på Svartsjölandet och en hel mängd egendomar, det är en rik och förnäm kaxe det! — naturligtvis en af dina bästa vänner!”

”Det är han, min far! — jag har för sent lärt känna honom.”

"Nå, bättre sent än aldrig!"

"Alldeles! så tänker jag också."

"Har du hört talas om herregunst och våris?"

"Herregunst är icke vänskap!" svarade Melerius med värma.

"Nånå, lycka till, min herr son!" suckade den gamle, lade nätet ifrån sig och vandrade ner till stranden.

Under tiden hade hustrun fått brasan i ordning uti spisen, den pålagda tjärveden sprakade högt i skorstenen, och uti grytan hoppade redan de fjellade fiskarna upp och ner i det sjudande vattnet.

"Det är mig verkligen mycket fägnesamt att se kära mor så mycket på bättringsvägen igen!" vände Melerius sig till den pysslande Gertrud. "Efter hvad Göran hade att förkunna, beredde jag mig på det värsta. Skeppar Olle tröstade mig dock något; honom har jag mött, jag kan helsa dig ifrån honom, syster Marjo!"

Flickan slog ned ögonen.

"Jaså, har du träffat honom?" frågade Gertrud öfverraskad. "Var du ombord hos honom?"

"Äfven det, kära mor!" svarade magistern, och drog på munnen vid åtankan på mötet med den stackars tafatta skepparen.

"Kors, och jag tänkte fägna dig med helsningar från gamla bekanta;" återtog Gertrud misslynt, "nu har du väl sjelf råkat dem, Gösta!"

"Jo, det har jag gjort! — hur vet kära mor, att jag är bekant med dem förut?"

"De hade ju omtalat för Marjo under vägen hit till Grundö deras olyckliga äfventyr sista Walborgsmessafton, och hur de blifvit räddade ur lågorna af en student, som hette Melerius, och hur — "

"Jaså, de hade talat om det?"

"Ja, egentligen den unga flickan, ty gubben lär ej varit särdeles språksam. Men hör

du, min son Gösta!" fortfor Gertrud i en förtrolig ton och satte sig ned midt emot sin styfson på en låg bänk, "säg mig, känner du något närmare den der gamla vandringsmannen och hans följeslagerska?"

"Nej, min mor!" svarade sonen; "jag har blott några timmar varit tillsammans med dem, och den gubben är inte god att studera ut, det är visst och sannt; jag språkade dock åtskilligt med honom, och när han blef träffad af någonting, talade han till och med mycket och lifligt, som om någon då och då upplågande eld alltid legat qväfd i hans barm, men för öfrigt höll han sig alltid på ytan, och försökte man gå på djupet med honom, så slingrade han sig undan som en ål. Jag vet hvarken hvad han är för en man eller hvad han varit, (jag skulle tro militär,) eller hvad han egentligen har för ändamål med sin vandring, ehuru han bestämdt måtte ega något sådant, så mycket jag kunde finna."

"Jaså?" återtog Gertrud och tycktes djupt begrunda något; "du känner dem således icke! — när de voro här, låg jag ännu sjuk, och orkade hvarken höra eller tala; jag såg dock den gamla gubben och flickan som hastigast. Sedan de redan seglat bort, började jag i min ensamhet inbilla mig att jag förut måtte ha sett både gubbens och dotterns ansigte. Ju mera jag nu funderar på saken, ju tydligare tycker jag mig igenkänna de båda bilderna. De äro mig utan tvifvel gamla bekanta. Vet du, Gösta, jag har riktigt grubblat på det, och i går fick jag en besynnerlig aning; — om du endast kunde ge mig en aldrig så ringa bekräftelse! drag dig till minnes! tänk efter! hörde du inte händelsevis hvarifrån de kommit? — eller först och främst! vet du hvad flickan heter? — Marjo hade väl hört det, men är icke säker på det efter det var ett främmande namn; heter hon inte — "

"Flickan heter Klara."

"Ja, var det icke det jag sade?" utropade den goda gumman och slog händerna tillsammans. "Och du är viss på det! — Ja, det var den lilla Klara — skulle det vara möjligt? — Gud, att jag icke kände igen henne förut! och att jag ovetande släppte bort den ädlaste perla! hör mig, Gösta! jag vill förtälja dig en gammal händelse, som skall upplysa åtskilligt för dig, och du må sedan sjelf dömma."

Sonen lutade sig med armbogen emot knäet närmare fram mot Gertrud, och denna började, förtroligt hviskande, sin betydelsefulla berättelse.

"Det är nu aderton, nitton år sedan vår patron, som då ännu hette Matsson, — ty det här nya namnet ärfde han, som du vet, tillika med Göstasund af en gammal slägting på långt håll, — sedan han, säger jag, ankom till Berlin och fick der se den sköna fröken Leonora von Zelt, som då var afgudad af hela stadens ungherrar. Han ha-

de rest hemifrån för att sköta sin helsa och bese främmande länder, hette det; men jag har nu efteråt hört hviskas här, att det egentligen var för att förströ sin själ, som till den grad varit plågad af något samvetsagg, säger man, att han en tid var nära att bli svagsint; och jag skulle icke anse otroligt att så verkligen varit förhållandet, ty han har någonting så dystert ännu i sina anletsdrag, har du icke märkt det, Gösta? jag blef helt rädd för hans hetsiga blickar, när jag första gången såg honom. Det må nu vara hur som heldst, han blef kär i fröken Leonora, och det måtte icke ha varit svårt; den hulda engeln, jag kan börja gråta när jag tänker på henne! han umgicks mycket i hennes föräldrars hus, var en rik och präktig herre, och måtte haft i sitt väsen någonting riktigt förtrollande, ty inom kort tid tillvann han sig alla menniskor, och unga fröken med; hennes far, öfversten, lät det också omsider bli bröllop; patronen

var då redan öfver fyratio år, och fröken Leonora blott sexton. De nygifta bodde nu tidtals på öfverstens egendomar, och gjorde deremellan serskilda gånger långa resor till Italien, Frankrike och andra länder. Hade brukspatronens själ förut verkligen varit sjuk, så tycktes den nu vara åter alldeles läkt genom hans husliga lycka. Det ena året efter det andra förflöt under lust och nöjen. Men till slut kom det bref från Sverge med underrättelse att patronens äldre bror hade aflidit, och som patronen nu var ensam herre till de stora fädernegodsen, beslöt han att med sin fru och sin femåriga dotter resa hem, för att öfvertaga egendomarna; — jag hade blifvit uppfödd i öfverste von Zelts hus, och hade fästat mig vid fröken Leonora allt ifrån hennes första barndom; jag fick nu följa med. —

Öfre delen af Tyskland var vid denna tid öfversvämmad af främmande krigshärar, som du, Gösta, känner lika väl som jag, ehuru

jag har sett dem med mina egna ögon; och vi måste ibland resa stora och svåra omvägar, för att komma helbregda fram. — En natt rastade vi öfver i en by, som hette Pilgerau. Patronen, som annars aldrig lemnade oss, trodde likväl att vi här voro i fullkomlig säkerhet, — hela nejden var utrymd af fienderna, — och hade derföre begifvit sig om qvällen till ett herregods i grannskapet för att i vigtiga angelägenheter samtala med en bekant, och på morgonen skulle han vara tillbaka igen. Midt i natten, — det glömmer jag aldrig, — vaknade vi af ett förskräckligt buller och skrik; jag reste mig upp ur bädden och tittade ut; min Gud, hus vid hus i ljusan låga hela bygatan utför! himmelen var eldröd, och i kammaren skulle man kunnat träda på tråd och nål vid det hemska skenet. En fiendtlig ströftropp hade återvändt genom skogarna, börjat i trakten den aldrarysligaste plundring och lagt eld i de trygga byarna. Tju-

gu eller tretio man sårade och sjuka offiserare och soldater utaf våra, som blifvit efterlemnade i Pilgerau dagen förut, då ett helt regimente hade marscherat derigenom, voro de första på benen, och hade redan, innan vi väcktes, med de vapen, de i hast kunde öfverkomma, drifvit den fega mordbrännarhopen på flykten. Imedlertid var der en ryslig jemmer och förvirring i byn, öfverallt samma skrik och väsen! den ena sprang hit och den andra dit, och ingen visste hvad han ville; att berga hus och egendom var icke värdt att tänka på, blott att rädda sig sjelf. Jag rusade upp; "kom, kom!" ropade jag till min unga matmoder, som skälfde i alla lemmar som ett asplöf; jag ryckte i detsamma den lilla Klara upp i min famn och öppnade dörren. Husch! slog lågan emot oss. Frun föll ned på golfvet afdånad, men jag hade nog sans ännu att springa tillbaka till fönstret och ropa ut: "Hjelp, hjelp!" nej, ingen hörde. Fram och

tillbaka strömmade folket, men både blinda och döfva. ”Vill ingen barmhertig hjelpa oss?” ropade jag ytterligare. ”Blixt och dunder! är det någon som ber om hjelp? hvem är der?” hördes ur trängseln på gatan en grof röst fråga på Svenska språket, men frågan upprepades genast igen på Tyska af samma dundrande stämma, och en äldre man i uniform armbogade sig fram ur den oroliga mängden. Som jag förstod att den hederliga krigsmannen var en Svensk, svarade jag: ”För Jesu skull hjelp oss! det är en landsmans hustru och barn, det är en Svensk resande slägt! — för allt hvad heligt är, skaffa en stege, ty huset brinner!” — mannen försvann för ett ögonblick, men kom igen med en stege, alldeles som jag begärde, och klättrade på den upp i kammaren till oss. ”Fort ut!” skrek han och besinnade sig icke länge. Jag måste lemna ifrån mig Klara och klifva ut på stegen; sedan tog han den bleka frun på sina armar som ett lin-

debarn och lyfte henne ut genom fönstret; han höll henne nu uppe under armarna, men jag fick gå förut ned för stegen och, alltefter som han sänkte den sanslösa från pinne till pinne, understödja henne om lifvet. För hvart steg jag tog baklänges tänkte jag: nu brister stegen! och jag trodde knappast mig sjelf, när jag med den dyrbara bördan i min famn satte foten på marken.

Den raska mannen skyndade åter uppför stegen, för att hemta lilla Klara, som ännu var qvar i kammaren. I detsamma hördes ett förfärligt brakande, det var ett hus straxt midtemot, som störtade tillsammans; jag minnes denna natt, som om det varit i går. Hvad som icke varit förvirring förut, så blef det nu härigenom. Folkskaran lemnade på ömse sidor rum för de hotande bränderna och stockarna, som ramlade ner huller om buller, och derigenom att de närmaste sålunda på en gång förtvifladt tryckte tillbaka hela den eftersta massan, uppkom nu för ögon-

blicket den oemotståndligaste trängsel. Jag reste mig upp på tå så högt jag förmådde, för att icke förlora den gamle offiseraren ur sigte, och redan såg jag honom med flickan på armen klifva ut genom fönstret och sätta foten på stegen, då på samma sätt grannens hus vägg i vägg rasade ner, men tvärs öfver gatan, bortskymde med sin rökvålmande brasa den ädelmodiga räddaren på stegen, och afstängde alldeles vägen mellan honom på ena sidan och oss på den andra. — Den stunden var sannerligen icke rolig. — Med några goda menniskors tillhjelp lyckades jag omsider föra min stackars matmoder från dessa uppträden ut på en fri plats och der återkalla henne till sans. Jag ilade nu på en annan väg, så fort jag kunde, tillbaka till huset, der vi hade haft vårt qvarter, men äfven det var redan nu nerramladt, och den oförskräckta mannen med lilla Klara stod icke mer att finna. Troligen sökte han oss lika förgäfves. Hvad var att göra? — de

arma innevånarne begåfvo sig efterhand i större och mindre skockar ur den afbrända byn åt alla håll till bygderna i grannskapet. Vi båda, min fru och jag, samt några andra qvinnor och ett par bönder, som alla hade medlidande med den dyra fruns olycka, afbidade morgonen i en liten hassellund nedanför byn. Dagen kom, vi sökte ånyo bland de halfbrända kojorna, om icke händelsevis uti någon lada eller något af elden skonadt uthus vår räddare någonstädes skulle funnit en tillflykt under natten. Men det var förgäfves. Alldeles tröstlös inträffade min husbonde hos oss på förmiddagen. Han använde alla möjliga utvägar att uppspana de förlorade. Nej, den lilla Klara var och blef borta. Vi måste utan tröst och hopp fortsätta resan. Min goda matmoders lifstid blef dock icke lång. I nästa stad föll hon efter denna hårda olyckshändelse i en tärande och obotlig trånsjuka, som inom några veckor lade henne i grafven.

Men med detsamma var det också slut på min husbondes lycka och glädje. Hans goda engel hade vikit ifrån honom. Nog sörjde han väl inom sig, men han visade det icke, utan blef allvarsam och hård och frånstötande, och inte fällde han någon tår när han lemnade Tyskland. Han erbjöd mig att följa med honom till Sverige, men jag återvände hellre till gamla öfversten von Zelt. Sedan han äfven gått bort, ville ingen mera känna igen den gamla tjenarinnan, och då beslöt jag att åter söka upp min fordna husbonde, och gudskelof jag fick hos honom både en redlig man och bergning till döddagar. Den gode Guden ingaf mig kanske den tanken att vända hit till Sverige, på det jag nu skulle blifva ett medel i hans hand till den förlorade Klaras igenfinnande! underliga äro Herrans vägar!" Gumman knäppte händerna tillsammans.

"Och den der vackra gitarrspelerskan skulle således icke vara gubbens dotter!"

sade magistern, som under hela tiden uppmärksamt lyssnat på sin styfmoders berättelse.

”Nej!” återtog Gertrud, ”den gamle vandraren är samma man, som räddade oss ur branden i Pilgerau, och hans följeslagerska —”

” — är lilla Klara, som der jemte honom förlorades;” inföll magistern fundersamt; ”det är mycket sannolikt.”

”Ja, och när jag nu allt tydligare igenfunnit de bekanta bilderna, säg — ”

”Branden i Pilgerau, det mins jag nu också flickan nämnde något om en gång!” utropade magistern och lade fingret på pannan.

”Hon nämnde branden i Pilgerau, säger du? — Ack min Gud! skulle den rysliga natten fästat sig i barnets minne?” suckade Gertrud. ”Men säg mig nu, Gösta, hvad skall jag göra? — skall jag skicka något bud fram till Fagerstavik! — det borde ske genast, att patronen så fort som möjligt kunde resa

efter dem. Med Olle följde de till Göstasund, och derifrån ernade de vandra vidare fram åt Stockholm. Och på vägen dit skulle patronen väl ännu i alla fall upphinna dem, om de redan lemnat Göstasund, ty gubben var så svag, att han visst icke orkar att gå en half mil på dagen.”

”Nej, kära mor, på den vägen skulle patronen tvertom få söka förgäfves i hvar buske och vrå, och få söka hela sin lifstid. Olle kommer inte på denna resan till Göstasund, och ej hans passagerare heller. Han hade vid förbifarten af Fagerstavik fått helt andra befallningar från patronen, och styrde en alldeles motsatt kosa åt Askmyra bruk, när jag mötte honom. Den gamla vandringsmannen och Klara äro imedlertid i godt förvar på just min vän Dalsons egendom. Jag har sjelf fört dit dem, — det är besynnerligt hur ödet styrer! — ty gubben hade under resan blifvit alltmer så svag att Olle fruktade för hans död och var i ett

skräckligt bryderi, när han då träffade mig helt och hållet af en händelse, ty, om inte Göran förut råkat mig på Askmyra, så hade jag ännu som bäst fortsatt med Dalson vårt jagtparti kring allt hvad öar heter på den sidan Mälaren. Gubbens sjukdom, tror jag, var imedlertid endast ålderdomssvaghet och trötthet; jag tog honom och den vackra Klara ned i vår båt och transporterade dem till Frejalund, der jag hade mina skäl att tro dem skola bli välkomna. Dalson är väl sjelf ännu icke hemma ifrån sin jagt, men jag lagade så att de båda gästerna ändå icke skola lida någon nöd; och blir den gamle väl skött och får hvila ut med besked, så har det ingen fara."

"Hvad säger du? kom inte Olle till Göstasund? och Klara är på Svartsjölandet med sin fosterfar? qvar ännu? är du säker på det? — Ser du, Gösta, Herrans finger? Han styr allt till det bästa!" sade Gertrud och lyfte sin hand andäktigt mot höjden.

"Jag ber grannas Göran, så lånar han mig sin snällseglare," menade Melerius, "och då kan jag ännu innan qvällen vara hos patron Adler på Fagerstavik. — "

"Gud, om du ville det!" bad Gertrud och omfamnade sin styfson; "hur glad skulle icke den gamla fadren blifva, och det har han ej varit på rätt länge! — men den dyra fru Leonora, hon hvilar i jorden."

Syster Marjo hade anrättat den enkla måltiden; och magistern lät sig väl smaka. Den raska Göran öste vattnet ur sin snipa nere vid stranden och täljde som hastigast ett nytt skot.

"Då skola vi ut och kryssa igen, kära magister, och snålas med kårorna, pina död!" ropade den muntra fiskargossen.

"Gud gifve dig framgång i detta och alla dina förehafvanden!" lyckönskade Gertrud sin kära styfson.

"När du blir prost och en båld herre, så helsar du väl ändå någon gång på din gam-

la far, åtminstone för att visa dig i all din glans!" sade den trumpna fiskaren Thomas.

Och inom några ögonblick kilade Görans spetsiga båt mellan holmarna utåt den småkrusiga fjärden.

Katrinas Graf.

"Är du uppstigen, Klara, såsom jag bad dig i går aftse?" tittade gubbens skalliga hufvud in genom dörren till flickans sofrum.

"Ja, min fader! det är redan full dager."

"Så kom då, låt oss vandra härifrån!"

— Intet lefvande ljud hördes ännu på hela Frejalund. Det var en söndagsmorgon. Den sköna Klara och den gamle gråhårsmannen smögo sig obemärkta ut öfver gården.

"Men du är ännu ju så svag, fader!" sade flickan, då de kommit in på den af höga, lummiga almar öfverskyggda vägen.

"Åhnej!" genmälte gubben; "när jag så här stöder mig på din arm och på min stadiga käpp, så orkar jag nog fram. — Det är ic-

ke tacksamt att på detta sättet som en tjuf stjäla sig ut ur ett hus, der vi blifvit så gästfritt bemötta, och jag hade gerna velat afbida min okända värds och isynnerhet den ädle Melerii återkomst; han lofvade mig ändå att snart vara tillbaka; jag behöfde tala med honom, jag har mycket att säga den ovanliga ynglingen. Men jag kan icke längre vänta. Jag skall säga dig, Klara, en glad nyhet: vi äro snart vid målet; och då ett lyckligt öde så underbart fört mig nu så nära, så blefve mitt sista ögonblick ånger i stället för frid, om jag sparade på de få återstående stegen innan den vigtiga stunden slår. Ty, hvarföre skulle jag dölja det för dig? mina timmar äro räknade. Jag känner det, att lifvet nu flämtar upp för sista gången, för att sedan med ens slockna. Det är i dag min dödsdag.”

”Gud! så ängsligt du talar, fader!” suckade flickan; ”hvarför skall du tänka på döden? du är ju dock i dag mycket bättre än du varit!”

"Ja, Gudskelof! jag har ej någon plåga, men jag är trött, och lifvet har för mig ingen hvila. Hvad jag säger, är icke gyckel; det stundar till vår skiljsmessa."

Klara fällde stora tårar. Men den gamle smålog med ett högtidligt lugn: "Du skall icke gråta, goda Klara, och förbittra mina sista stunder! — Jag har innerligt älskat dig, och du har fästat dig vid mig tillbaka, men en gång skulle vi i alla fall skiljas. Och jag skall så nöjd och glad blicka in i evigheten; — och äfven du bör fröjda dig, att min ande blir fri från all sin smärta och att lifvets galla icke mera räckes mig. — Dock, att jag förut ännu fått tala ett ord med den ädle ynglingen, som nu tvenne gånger varit sänd som från himlen till oss! — Fast, det är då likgiltigt! om jag dör snarare än du tror, Klara, så vänd åter hit tillbaka, du skall säkert träffa honom, eller om icke, sök upp honom; alla känna honom här och hvar han står att finna. Du skall öppen-

hjertligt bringa honom min helsning och säga honom: "Nu är den gamle död, och jag har ingen på jorden, som vårdar sig om mig; vill du blifva min broder?" han skall blifva det."

En flygtig regnskur hade under natten gått öfver nejden. Men de sista molntapparna voro redan försvunna nedom horisonten, och solen strålade derifrån i hela sin glans ut i det djupa, högblåa himlahvalfvet. De uppfriskade, doftande lunderna glittrade af otaliga regnperlor, dem likväl morgonvinden redan efterhand skakade ned från de lummiga löfruskorna. Foglarna började, den ena efter den andra, sitt lustiga qvitter. Tuppen gol i de spridda bygderna här och der. — Och när nu den varma sommardagen vaknade i all sin fröjd, och naturen, som en ros sin purpurkalk, utvecklade hela sin fägring, och trastarna sjöngo, och från kyrkan borti dalen klockornas högtidliga toner redan framträngde genom skogen, då torkade Klara

tåren ur sitt öga, och hennes hjerta klappade lugnare, och den bittra smärtan upplöste sig i en helig, stilla andakt. Gubben tycktes allt mer och mer försjunka i sina tankar, och den hulda flickan vågade knappt andas för att icke störa honom.

De voro icke länge de enda vandrarne på vägen. En och annan af sockenfolket långväga ifrån kyrkan hade redan begifvit sig hemifrån för att i god tid vara framme till gudstjensten, och sammanträffade nu, från de olika sidovägarna och de gina stigarna öfver åkrar och ängar, utepå den gemensamma kyrkvägen; de allvarsamma husbönderna med rena skjortkragar uppstickande öfver halsduken, den långa pinsbackskedjan till byxsäcksuret med sina granna, skramlande berlocker slängande ner öfver magen, och i handen den gravitetiska högtidskäppen med messingskryckan och sin sirliga, betofsade läderrem! de kyrksamma hustrurna med sina brokiga dukar öfver det benade håret, sina strukna, kortlifvade kläd-

ningar, och den dyrbara psalmboken, i sitt fodral, jemte den omsorgsfullt hopvikna näsduken i de öfver bröstet fromt sammanknäppta händerna!

Den landtliga kyrkan framskymtade nu genom den glesnande björkhagen på ena sidan af vägen. Solen glänste på tornspetsen och de gamla, skiftande fönsterrutorna. Bondfolket, alltefter de ankommo, församlade sig i grupper ute på planen vid kyrkogårdsporten, för att samspråka om den förflutna veckans händelser, innan gudstjensten begyntes. Och genom torngluggen syntes några beskedliga hufvuden titta ut för att taga i betraktande den vackra utsigten, och räkna hur många gårdar man derifrån kunde upptäcka.

"Guds frid, vandringsman!" "God morgon, gamle far!" lemnade den skockade mängden rum för de båda på kyrkgården inträdande främlingarna, den gamla militären och sköna Klara. Gubben besvarade den mång-

faldiga helsningen endast med en vänlig nick, ty han lefde nu i en annan verld, och styrde sin vandring tvärs öfver kyrkgården till ett motsatt hörn deraf. Bönderna stodo ännu bugande och sågo efter honom, och sågo på hvarandra, förvånade som om ett underverk gått der förbi. "Hvem var det der?" hviskade den ena till den andra. "Hur — hvem — hvad heter han? hvarifrån kom han?" — "Det är någon främling! till socknen hör han aldrig; mer vet jag icke!" utlät sig en gammal ansedd nämndeman, som gjorde sig en ära af att känna socknen intill minsta backstuga; och till yttermera visso stötte han med detsamma sin massiva käpp med kraft i stenflisan der han stod. "Så alldeles främling måtte han likväl icke vara, skulle jag välan tro!" understod sig en annan att anmärka: "han vandrar ju så bekant fram mellan grafstenarna, som om han varit dödgräfvare här i all sin dag." "Säger han det?" drog nämndemannen på näsan. —

I skuggan af några höga, lummiga träd stod der uti ändan af kyrkogården ett enkelt, lutande trädkors, hvarpå det i svarta bokstäfver målade namnet af regn och snö till det mesta blifvit borttvättadt. Det var hit som den gamle sökte sin väg.

"Så ser jag dig åter med fröjd och frid," utropade han, och en glädjetår hängde i hans ögonlock: "du gröna kulle, hvarifrån jag en gång gick bort med så bitter smärta! — Tack, tack, goda Klara, att du ledt mig hit! min vallfart är nu slut. — Der under högen gömmes det käraste jag egde i lifvet, och när jag är död, så vill jag äfven få hvila der vid min makas sida; lofva mig det, Klara! — Så är jag då åter här, efter så många, långa år! — Låt mig sitta ner, der på stenen i almens skugga, att jag må i minnet återlefva min kärleks dagar, och vid tankan på Katrina rena min själ förrän den ilar till hennes möte! — Dessa träd, de vagga nu sina fullvuxna löfhvalf öfver grafven, och

sommaren har smyckat dem med doftande blommor och sina glada färger, och sorgfria foglar sjunga ur toppen; — det var dock sorgen som planterade dem! — Så skall också lifvets telning, vattnad härnere af smärtans tårar, i en annan, bättre sommar slå sin krona ut under glädjens sol."

"Fader!" sade flickan; "ser du icke, der står en gammal man förut vid korset! vill du vara ostörd, så låt oss sitta ned och vänta här på en grafsten!"

"Jag ser!" svarade gubben, "du har rätt; han skall väl snart gå vidare."

Mannen stod qvar.

"Det är någon nyfiken främling!" talade den gamle för sig sjelf; "men hvad ser han då på? hvad är det som så fästar hans uppmärksamhet? — är det icke det enklaste grafkors på hela kyrkogården? — rundtomkring har han ju granna och dyrbara vårdar att beundra! — en besynnerlig menniska måtte det vara!"

Men den främmande vek icke ur stället.

”Detta är dock underligt!” blickade gubben åter fram åt korset emellan träden. ”Hvem kan känna hennes namn? hvem går till hennes graf? hennes slägt är längesedan död, — och hennes vänner, — skulle de icke ha glömt bort henne? — ”

Mannen stod orörlig framför kullen, i djupt begrundande ställning, med armarna i kors och hufvudet sänkt mot bröstet.

”Jag begriper icke detta! det måste vara någon bekant!” reste gubben sig orolig upp från stenen.

Och i detsamma vände sig den främmande af en händelse något på sidan.

”Gud!” studsade gubben tillbaka och fattade Klaras hand. ”Gud!” ropade han med darrande röst; ”är det en syn jag ser? är det min inbillnings tomma spel? — är det möjligt!”

Den främmande hörde icke något af dessa ord, utan vände sig åter helt lugn mot korset.

"Jag måste se honom i ögonen!" utbrast den gamle med ovanlig hetta; hans själ tycktes vara i en våldsam spänning, alla hans muskler arbetade. Och emot dess vilja ryckte han den tillbakahållande flickan med sig fram till grafhögen.

"Wilhelm!" ropade han; "är det din vålnad, eller är det verkligen du sjelf, som kommit hit att förgifta ännu mina sista stunder? man har sagt mig du var död för längesedan!"

Den tilltalade vaknade liksom ur en dröm och tog några steg tillbaka.

"Missfoster, hvad du gör här vid Katrinas graf?" fortfor gubben. "Är det för att håna mig i döden, och slita fridens heliga bilder ur min själ, att jag i sista ögonblicket ännu måtte känna huru lifvet kan vara bittert?"

Den andra stod som förstenad.

"Du förrådde vår lyckliga barndomsvänskap, det ädlaste under solen, för att söka narra till dig Katrinas kärlek, du spelade välgörare mot hennes slägt, du lade snarorna

så fint, du ställde till det så konstigt, för att undanstjäla mig hennes hjerta; men det lyckades icke. Hon valde den torftiga framför den rika. Då skulle du taga någon ersättning, hvar den funnes, någon som kunde tillfredsställa, ty mödan hade varit för stor för att spillas alldeles förgäfves. Och du nedref då dina händers verk, Katrinas gamla fars hela lycka, som du sjelf byggt, för att ha en rolig stund åt hans förtviflan; du ljög för mina vänner, du gaf på hand åt mina ovänner, på det de måtte hämma mig på min bana och sålunda undergräfva mitt husliga välstånd; och det lyckades. Du visade nöden och bekymren vägen till min boning, du skickade sorgen att mörda min maka; och du lyckades fullkomligt. Förkrossad flydde jag mitt fosterland, för att i stridernas tummel döfva min smärta och under främmande fanor förtjena ett bröd, som illviljan ryckt ifrån mig i hemmet; jag har sedan orklös och husvill i tiotal på tiotal af år

framsläpat mitt lif under sjukdom och elände; Wilhelm! var då icke detta nog för din usla hämd? — Ack! och äfven du hade likväl engång ett hjerta! så svart var icke din själ född! men du kom tidigt i skola hos lasten, och snart behöfde hon icke mera skämmas för sin lärjunge. — Gå ifrån mig, jag besvär dig vid vår sälla barndom! — jag är icke hitkommen att lefva dig mera till harm, utan att i frid få nedstiga i Katrinas graf. Kan du icke unna mig detta? du är ju icke så elak som du gör dig! du är ännu i själ och hjerta min gamla vän, fast vidriga förhållanden ha så fult maskerat dig! du är samma Wilhelm ännu som i vår ålders vår; jag tror det, och jag tror att du är en engel, om du endast unnar mig några timmars frid, det skall kanske icke behöfvas så långt! — så vik då ifrån mig, att jag utan vrede må skiljas hädan!”

”Store Gud!” suckade den andre en lång suck och fattade gubbens hand: ”hur råkas

vi här, Johannes? — Håll upp, håll upp! — icke harm, icke hämd har fört mig hit, utan slumpen eller snarare försynens obegripliga skickelse. Banna mig icke längre! syndaren är redan längesedan dömd; hvad är din röst emot den, som natt och dag predikat sina obestickliga ord härinom? — Jag har förstört din lefnad, och du lefver icke om den igen, icke detta lif! hvad det lofvade dig skönt och lyckligt och afundsvärdt, det har jag förstört för dig, och du får det icke igen, det är borta! dock skulle du väl icke velat byta dessa olyckans bittra, långa år mot den stund, jag här lidit vid Katrinas graf!"

"Olycklige!"

"Johannes, kan du förlåta mig? vill du det, så gör det här vid den förklarades graf! glöm bort all orättvisa, allt hvad jag brutit emot dig, stäng icke nådens dörr för ett ångerfullt, förtvifladt hjerta!"

”Ja!” höjde den gamle majestätiskt sin röst: ”när man, som jag, står vid målet och skådar i en återblick jordlifvet inunder sig, huru man kämpar der och frestas och strider och lider, hvarför skulle man icke då glömma de sår man fått, och förlåta den hand som gisslat och förolämpat, ty detta lifvet är ju blott en barnskola, en uppfostran, en pröfning till det äkta hjeltelifvet i en bättre verld, dit man redan från höjden blickar in?”

Och de båda gubbarna föllo i hvarandras famn.

”Kom, Johannes! låt oss skynda! jag har ännu en glädje att skörda i dag; besynnerliga omständigheter ha visat mig vägen till en längesedan förlorad dotter, — det är ej långt härifrån! — ”

”Nej, hon är närmare än du tror!” sade den gamle Johannes. Han omfamnade den hulda Klara, kysste henne, och lade derefter den sköna flickan till sin barndomsväns bröst: ”Det är din fader, Klara! — Gud vare hos dig!”

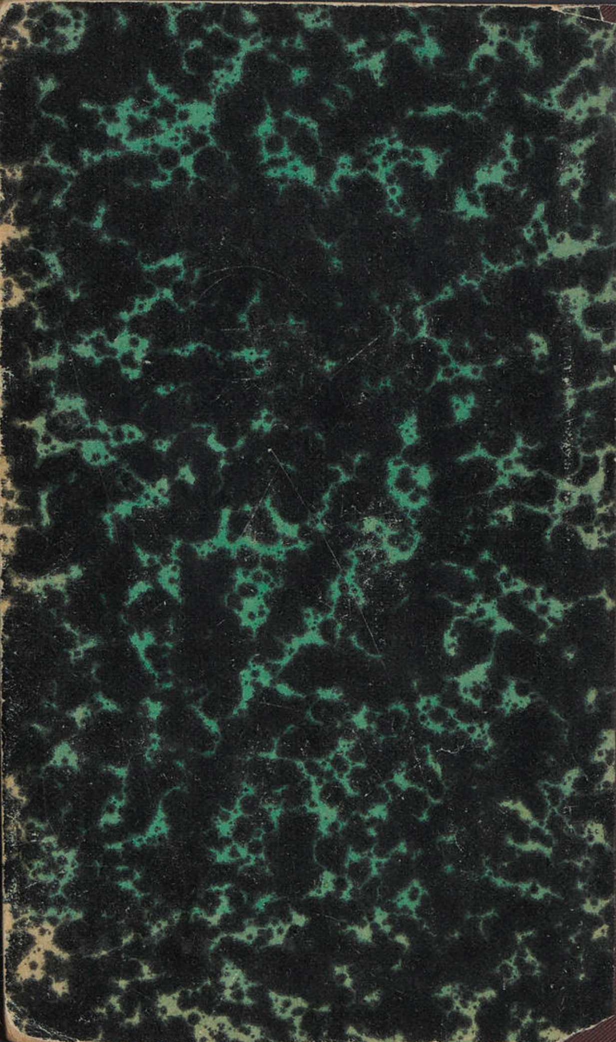
"Johannes!" utropade gubben Adler. "Är det möjligt? du min dotters räddare? — äfven detta på mitt skuldregister!"

Den ädle Johannes hade, utmattad af sina känslor, sjunkit ner på ett gammalt säte under träden, med händerna sammanknäppta öfver stafven, och blicken vänd emot Katrinas graf. Han hörde ingenting, såg ingenting af allt utom honom, ty hans själ gjorde bön.

Det var så tyst på kyrkogården. Endast sommarvindarna susade i trädens kronor, och utifrån kyrkan hördes, som en enda dof stämma, den högtidliga koralen. Klara böjde ett knä för den silfverlockiga helgonbilden, men den förkrossade fadren drog henne varsamt tillbaka. "Stör honom icke!" hviskade han sakta: "hans sköna ande söker sitt hem!"

Från andra sidan af kyrkogården närmade sig Melerius, med letande blickar och Dalson efter sig vid handen, den andäktiga gruppen vid Katrinas graf.

STURTZENBECHER. SEXOR-ALL

STHM 1834